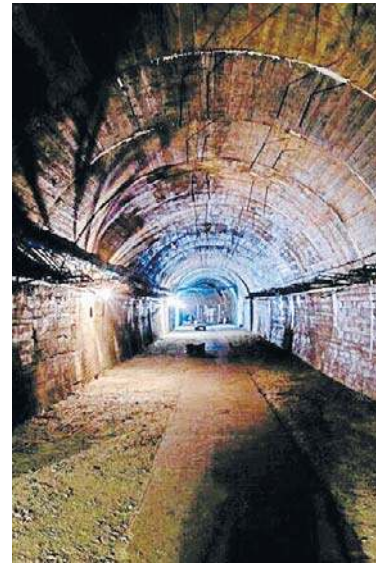

panorama wałbrzyska

www.walbrzych.naszemiasto.pl

Nr 47

**ZŁOTY POCIĄG
TRZY WAGONY
Z SKARBAMI
MAJĄ STAĆ
W TUNELU
NA TERENIE
NADLEŚNICTWA
ŚWIDNICA
str. 3**

FOT. DARIUSZ GDESZ

HANDEL

Szykuje się Jarmark Bożonarodzeniowy, jakiego w Wałbrzychu jeszcze nie było!

Będzie czynny od 18 do 21 grudnia. Stanie aż 20 drewnianych domków z straganami **str. 4**

POCHÓWEK

FOT. 24KŁODZKO.PL

W kłodzkiej kolegiacie otwarto kryptę ze szczątkami arcybiskupa

Arnost z Pardubic żył tutaj blisko 700 lat temu. Przez całe stulecia czczony go jako świętego **str. 5**

TRANSPORT PUBLICZNY

„Busiarze” nie zgadzają się z uchwałą wałbrzyskich radnych. Jest skarga do wojewody **str. 6**

NA WOKANDZIE

Czy przedsiębiorcy kradli podczas remontu Starej Kopalni? Prokuratura szacuje ich przekręty na 17 milionów złotych. Sporo **str. 7**

BUDOWLA

Komin PEC to symbol Wałbrzycha i dom drapieżnych ptaków. Zostanie odnowiony **str. 9**

Nr ISSN 2082-8446
Nr indeksu 272663

9 772082 844506

48

Eliza
Gniewek-Juszczak

Psijaciel to nie problem

Mało nas, coraz mniej. Pierwsze skojarzenie? Będzie fajnie, kameralnie. Na ulicach mogłoby nie być kół, w sklepach tłoku, żadnych kolejek do lekarzy. Byłyby zawsze siedzące miejsce w pociągu czy autobusie. Do tego lepsze powietrze, mniej odpadów. Cudownie? Nie, tak dobrze nie będzie. Depopulacja to przede wszystkim więcej osób dojrzałych plus na emeryturze, czyli mniej ludzi do prowadzenia autobusów, pracy w sklepach, czy leczenia ludzi.

Czy da się odwrócić ten trend? Pewnie nie. I gadanie, że ludzie traktują psy jak dzieci niczego nie zmieni. Czy bezdzietność jest modna? Nie wiem, czy chodzi o modę. Raczej o wiele okoliczności, które mają wpływ na decyzje młodych. Ani 800 plus, czy 1800 plus tego nie zmieni. Te pieniądze przydałyby się na dofinansowanie opieki nad starzejącymi się dziadkami i rodzicami, żeby nie trzeba było rzucać pracy i stawiać na głowie, by im tę opiekę zapewnić.

Dzisiaj na siedzące miejsce i brak tłoku można liczyć najwyżej w kościele - na dodatek wtedy, kiedy nie są święta. I chyba tylko modlić się zostaje o to, żeby być zdrowym na starość. Bo jak mówi prof. Piotr Szukalski - żeby państwo mogło odpowiedzieć na wyzwanie demograficzne, musiałyby dołożyć ogromne pieniądze, których przecież nie ma. To zamknięte koło, bo więcej seniorów to większe potrzeby finansowe na opiekę nad nimi, a jednocześnie mniej kasy z podatków, bo jest mniej pracujących. Jeśli życzymy sobie stu lat życia, to dajmy: w zdrowiu. Nie ma innego wyjścia. ©©

WAŁBRZYCH

Miłośnicy roślin czuli się, jak w raju

W wałbrzyskim Aqua Zdroju dobiegł końca Festiwal Roślin. Odwiedził to miejsce kolejny raz. Jest największym w Polsce targiem z roślinami doniczkowymi. Ten objazdowy, roślinny market odwiedza co roku największe miasta w kraju. Ostatnio zawitał do Wałbrzycha.

W hali Aqua Zdroju ustawiono tysiące roślin. Dużych i małych. Były dobrze znane, tradycyjne, ale też egzemplarze wyjątkowe, kolekcjonerskie, które trudno znaleźć w innym miejscu. Wszystkie zdrowe, zadbane. Prezentowały się znakomicie. Do tego ich ceny były niezwykle atrakcyjne.

Festiwal Roślin w Aqua Zdroju odwiedziły setki osób. Niemal każda wychodziła, niosąc doniczki z pięknymi roślinkami. Paweł Gołębiowski

WAŁBRZYCH

Miasto już się przygotowuje do świąt

Wałbrzych przystraja się już na nadchodzące święta. Na ulicach i w parkach są montowane światełka oraz dekoracje. W wielu miejscach już rozbłysły iluminacje. Zimy i śniegu jeszcze co prawda nie ma, ale za chwilę pocujemy chyba w mieście prawdziwie magiczny nastrój. W tym roku ma być wspanialej niż

kiedykolwiek dotąd. Ozdób bowiem przybędzie.

Skąd taka pewność? Otóż w sierpniu, podczas sesji Rady Miejskiej, radni uchwalili zmianę z budżecie miasta na 2025 rok, która zakładała przeznaczenie 450 tys. zł na zakup świecących bombek i świątecznych ozdób. Paweł Gołębiowski

Ruszyły zapisy do biegu dla hospicjum

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Za niecały miesiąc czeka nas kolejny Charytatywny Bieg Mikołajkowy dla Wałbrzyskiego Hospicjum. Trwają zapisy.

Ruszyły zapisy do VI Charytatywnego Biegu Mikołajkowego dla Wałbrzyskiego Hospicjum. Tegoroczna edycja tego wyjątkowego wydarzenia odbędzie się 14 grudnia, a już teraz do udziału w niej zapisało się ponad 170 osób. Cele imprezy jest wspaniały - wsparcie dzieci, podopiecznych hospicjum oraz dzieci, które straciły rodziców.

Uczestnicy biegu w tym roku będą biegali po trochę innej trasie niż ta znana z poprzednich lat. W VI edycji wprowadzono bowiem trochę innowacji.

Uczestnicy głównego biegu wyruszą na trasę o długości 5 kilometrów o godzinie 12.00 z Alei Piaskowej w wałbrzyskiej dzielnicy Piaskowa Góra. To niedaleko hospicjum, ale start zaplanowano właśnie tam,

a nie - jak dotychczas - obok jego siedziby przy ul. Zygmunta Krasieńskiego.

Także na Alei Piaskowej - ale wcześniej, bo od godz. 10.30 - zostanie przeprowadzony Mikołajkowy Bieg dla dzieci i młodzieży.

Bieg odbywać się będzie w różnych kategoriach wiekowych i na różnych dystansach. Są one następujące: dla roczników 2021-2019 - około 200 m, dla roczników 2018-2016 - około 400 m, dla roczników 2015-2013 - około 600 m, dla roczników 2012-2010 - około 1 km.

Biegowi będą towarzyszyły zabawy w mikołajkowym klimacie, prowadzone przez animatorów z Kamayu Art. Będą zawody i konkursy z fantami do wygrania.

O rozgrzewkę zadba Szkoła Tańca Cordex, a każdy uczestnik po ukończonym biegu otrzyma medal, mikołajkową czapkę oraz upominek.

Zapisy są prowadzone przez stronę: <https://formularz.ultimспорт.pl/425> Tam też znajdziemy wszystkie szczegóły, dotyczące imprezy. ©©

FOT. STARA KOPALNIA W WAŁBRZYCHU

WAŁBRZYCH

Handlowali przedmiotami z duszą

Przysłowiowym strzałem w dziesiątkę okazały się targi „Vintage & Craft - Rzemiosło i Drugie Życie”, zorganizowane w Starej Kopalni w Wałbrzychu.

- To wydarzenie pokazuje, że Wałbrzych ma ogromną potrzebę i chęć uczestniczenia w projektach, promujących kreatywność i lokalnych twórców. To dla nas jasny sygnał, by kontynuować tę inicjatywę - mówi Ewa Balcerzak, specjalista ds. marketingu w Starej Kopalni.

Podczas targów zaprezentowało się około 30 twórców,

rzemieślników i pasjonatów przedmiotów z duszą. Na stoiskach można było znaleźć wyroby rękodzieła, ceramikę, autorską biżuterię, naturalne produkty, modę z drugiego obiegu i unikatowe przedmioty.

Dopisała też publiczność. Przez cały czas trwania targów sala wypełniała się odwiedzającymi. Zjawiały się całe rodziny. Rozmawiano o prezentowanych przedmiotach - tych świeżo stworzonych przez rzemieślników i tych, które zyskały drugie życie. PG

PIERWSZA KĄPIEL

FOT. WAŁBRZYSKIE MORSY

Na rozpoczęcie sezonu Wałbrzyskich Morsów przyjechali do Karczmy Góralskiej w Dzieńmorowicach miłośnicy zimnych kąpiei z innych miejscowości. Pojawiły się: Morsy z Jelcza, Morsy Łosiów, Stowarzyszenie Otmuchowskie Piranie, Stowarzyszenie Kompas Goczałków, Morsy Sowiogórskie, Ślęzańskie Morsy i Strzegomskie Morsy. - Uroczystość rozpoczęła się odśpiewaniem hymnu, następnie był szybka rozgrzewka, po której grupy udały się tanecznym krokiem w rytm poloneza na wspólną kąpiel. Rozgrzewali się przy ognisku i gorących posiłkach - opowiadają morsy. Spotykają się tu regularnie w środy o 18.00 lub soboty o 16.00. ADA

ZŁOTY POCIĄG BADACZE OTRZYMALI ZEZWOLENIE NA WYKONANIE BADAŃ GEORADAROWYCH. RUSZĄ NIEBAWEM

Trzy wagony podobno stoją w zamaskowanym tunelu

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Ekipa Złoty Pociąg 2025 ująwni się. Lada dzień ruszą prace. Konserwatorka za pewnia: - Zgoda to już tylko formalność.

Po długiej ciszy ekipa Złoty Pociąg 2025 znowu rozgrzała wyobraźnię miłośników tajemnic i legend. Jak napisał w mediach społecznościowych tajemniczy M., szef ekipy, „po długich i żmudnych negocjacjach z Nadleśnictwem Świdnica otrzymaliśmy zezwolenie na wejście w teren i wykonanie badań georadarowych”.

Nadleśnictwo wyraziło zgodę

Jak podkreśla tajemniczy M., ekipa Złoty Pociąg 2025 potrzebowała „oddechu”, aby zebrać siły, myśli i podnieść się po „ciosie”, którym był brak zezwoleń na prowadzenie badań na wskazanym terenie leśnym, który okazał się „ściśle chroniony”.

O tym, że rośnie tam tzw. starolas i nie można w niego ingerować i narażać, pisaliśmy w czerwcu br. Zgodnie z ogłoszoną

Kim jest M.? I czy znalazł złoty pociąg, w którego istnienie powątpiewają naukowcy?

w tym roku strategią Ministerstwa Klimatu, starolasy mają zostać objęte ochroną.

Na wiadomość o pracach przy poszukiwaniu Złotego Pociągu M. kazał czekać od 17 lipca bieżącego roku.

- Wierzyłem w siebie i wiem, że wy również wierzyliście we mnie. Mamy zgodę właściciela terenu! Po długich i żmudnych negocjacjach z Nadleśnictwem Świdnica otrzymaliśmy zezwolenie na wejście w teren i wykonanie badań georadarowych.

Może nie w 100 procentach takich, jakie sobie pierwotnie zakładaliśmy, ale w stopniu, który pozwoli przybliżyć nas do prawdy. Z tego miejsca dziękuję panu nadleśniczemu Nadleśnictwa Świdnica Jerzemu Zemlikowi za zrozumienie i rzeczowy, konstruktywny dialog, który zaowocował konsensusem, w którym obydwie strony są usatysfakcjonowane. Obszar leśny nie ucierpi, a my wykonamy swoją misję. Warto wierzyć i walczyć o swoje marzenia - napisał M.

Jak dodaje, potrzebna jest jeszcze zgoda Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Dokumenty zostały już złożone.

- Wpłynął do nas taki wniosek i mamy 30 dni na jego rozpatrzenie. Jeśli wszystkie formalności zostały spełnione, jest zgoda właściciela terenu i nie ma żadnych uchybień, to oczywiście taką zgodę wydamy - zapowiada Anna Nowakowska, szefowa wałbrzyskiej delegatury Dolnośląskiego Woje-

wódzkiego Konserwatora Zabytków.

I dodaje, że urząd ma na to 30 dni. Taki jest ustawowy termin udzielenia odpowiedzi.

Niedługo wszystko będzie jawne

- Nie znacie mnie, ale jedno wiedzcie: ja nigdy nie rzucam słów na wiatr! Inigdy się nie podaję! Nie wycofuję się również z ani jednego słowa, które napisałem w poprzednich oświadczeniach. Historia o tzw. złotym pociągu jest prawdziwa, radiestezja jest fizyką, a ja odnalazłem tunel i trzy wagony, ukryte w środku. Jak to się stało, jak do tego doszło? Przyjdzie czas, że wszystko wyjaśnię i odpowiem na każde pytanie. Ja doskonale wiem, o czym mówię, co robię i dokąd zmierzam - zapewnia M.

- Wielu zarzuca mi, że robię cyrk, „ukrywając się”. Mój plan od samego początku zakładał, ujawnienie się po otrzymaniu zgody na badania, ale jak wiecie, tej zgody nie było. Teraz ta zgoda jest i wiem, że powoli czas mojej anonimowości dobiega końca. Jestem gotowy, stanę twarzą w twarz z każdym i będę bronił wykonanej przez siebie pracy.

Nie boję się żadnej opinii i krytyki, wiem, ile wysiłku w to włożyłem, ile pracy i przede wszystkim wiem, co znalazłem. Pora to udowodnić! - zapowiada M.

Nam poszukiwacze uchylili rąbka tajemnicy. Zdradzili, że jest ich trzech. Jedna osoba odpowiada za media społecznościowe i szeroko pojęty marketing, druga za aspekty prawne, a trzecia jest odkrywcą o wybitnych zdolnościach radiestezyjnych.

Pociąg ma być w tunelu

Przypomnijmy, że zdaniem ekipy Złoty Pociąg 2025, legendamy skład, znajduje się na terenie Nadleśnictwa Świdnica. Zgłaszający wskazał, że chodzi o trzy wagony kolejowe, ukryte w zamaskowanym tunelu.

Zgłaszający, powołując się na Ustawę z 20 lutego 2025 roku o rzeczach znalezionych zgłosił znalezienie „trzech wagonów kolejowych (towarowych) z okresu II wojny światowej, ukrytych w zamaskowanym tunelu. Każdy wagon ma około 12 metrów długości, czterech metrów szerokości i czterech metrów wysokości. Wagony są ukryte za zamkniętą, rozsuwaną stalową bramą u wlotu do tunelu”. ©

REKLAMA

0011436158

POMOC PRAWNA

Masz problem z nieuczciwym wykonawcą w ramach programu Czyste Powietrze?
Skorzystaj z **bezpłatnych konsultacji prawnych** we Wrocławiu,
Jeleniej Górze, Wałbrzychu i Legnicy!

Sprawdź szczegóły i harmonogram spotkań na www.fos.wroc.pl

Współfinansowane z unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (Funduszu Modernizacyjnego)

@foswroclaw

@foswroclaw

@WFOŚIGWwroclaw

Zeskanuj!

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU

Szykuje się jarmark, który zachwyci!

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Jarmark Bożonarodzeniowy w Wałbrzychu będzie bogatszy. Ma być więcej drewnianych domków ze straganami i więcej atrakcji dla rodzin z dziećmi.

Jarmark Bożonarodzeniowy w Wałbrzychu z nową choinką, świętym Mikołajem i saniami do robienia zdjęć, żywą szopką, sceną, światełkami i świątecznymi warsztatami zrobił w ubiegłym roku furorę. W tym roku atrakcji ma być jeszcze więcej.

Hit... do poprawy

Ubiegłoroczny Jarmark Bożonarodzeniowy w Wałbrzychu przypadł mieszkańcom do gustu. Wiele naszych rozmówców było pozytywnie zaskoczonych, ale mimo to czuło niedosyt.

Jak mówili „super, ale za mało stoisk i warsztatów, za krótko”. Najbardziej podobała się nowa choinka, święty Mikołaj z saniami do robienia zdjęć (i częstujący słodyczami), warsztaty świąteczne z żywym og-

Tak bawiliśmy się na wałbrzyskim jarmarku w ubiegłym roku. Wkrótce ten klimat wróci!

niem i wypiekaniem własnoręcznie zrobionych ciastek (uznali za hit i chcieli więcej), żywa szopka ze zwierzętami oraz scena z piosenkami na żywo.

Miasto słucha mieszkańców

W tym roku ma być jeszcze fajniej. Jak nam mówi Karolina

Usarek z Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, miasto słucha mieszkańców i stara się w miarę finansowych możliwości odpowiadać na ich oczekiwania.

- Wałbrzyskanie chcieli większego lodowiska przy Starej Kopalni w Wałbrzychu i czynnego dłużej. Dostaną je w tym roku, i to lada dzień. Będzie czynne nie przez kilkanaście dni, lecz aż

trzy miesiące. Podobnie jest z Jarmarkiem Bożonarodzeniowym. Będzie co prawda trwał cztery dni, tak jak w tamtym roku, ale pojawi się na nim więcej stoisk i atrakcji. Będzie też więcej świątecznych iluminacji i ozdób, które nadają świętom wyjątkowego smaku i charakteru - mówi nam Karolina Usarek.

Będzie 20 drewnianych domków ze straganami zamiast 13

Jak zaznacza, w tym roku jarmark potrwa od 18 do 21 grudnia, codziennie do godz. 18.00, a w sobotę do 20.00. Zamiast 13 drewnianych domków ze straganami będzie ich aż 20. Zgłoszeń jest już sporo, a chętni mogą się jeszcze zgłaszać do 10 grudnia do wydziału promocji UM w Wałbrzychu. Co najważniejsze dla sprzedawców, nie będą ponosić żadnych opłat za wynajęcie domku. W innych miastach są one całkiem spore.

- Już wiemy, że będzie w nich mnóstwo rękodzieła, od ozdób świątecznych przez kartki, oryginalną biżuterię i inne rzeczy, w tym rękodzieło, które mogą trafić pod choinkę. Nie zabraknie miodów, oscypków (także na ciepło), grzanego wina alkoholowego i bezalkoholowego, gorącej czekolady, zimowej herbatki, ciast, świątecznych wędlin i innych pyszności. Będzie tu pachnieć piernikiem, cynamonem, goździkami i do brym pieczystym - wylicza Joanna Kakuba z Centrum Nauki, Kultury i Sztuki Stara Kopalnia w Wałbrzychu.

Mnóstwo występów i aż 18 disneyowskich postaci!

Tak, jak w ub. roku w rynku stanie scena, na której codziennie będą różne występy, w tym dzieci z wałbrzyskich szkół oraz wspólne śpiewanie kolęd i świątecznych przebojów. Będą popisy Wałbrzyskiej Szkoły Talentów, trwają rozmowy z Zespołem Pieśni i Tańca „Wałbrzych”.

Nie zabraknie świętego Mikołaja z saniami i świątecznych warsztatów, których w tym roku ma być więcej. W planach jest żywa szopka. I absolutna nowość - 18 postaci z disneyowskich bajek oraz scenografią do robienia zdjęć, w tym karocą Kopciuszka, pałacem Disneya, wielbłądem Aladyna i bajkowym domkiem.

- Dogrywamy jeszcze szczegół. W mieście na pewno pojawią się citylighty z reklamą jarmarku. Będzie bardzo nastrojowo. Klimat świąt pocujemy już 5 grudnia, bo właśnie na ten dzień jest zaplanowane uroczyste rozpalenie choinki. Będą występy dzieci ze szkół i oczywiście święty Mikołaj. Zapraszamy! - zachęca Karolina Usarek. ©

Okradł skarby, sprofanował kościół

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Złodziej okradł skarby w kościele na Podzamczu w Wałbrzychu. Zabrał pieniądze i sprofanował sanktuarium.

Do kradzieży w wałbrzyskim kościele doszło w nocy z 10 na 11 listopada. Sprawca okradł parafię pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego na Podzamczu. Jego łupem padły pieniądze ze skarbon, do których wierni wrzucali po 3 listopada datki na wypominki. Sprawca zabrał też z sanktuarium karteczki z nazwiskami osób, za które miały być odprawione msze święte.

Sprawa została zgłoszona policji. Funkcjonariusze zadziałali błyskawicznie i zatrzymali podejznanego o kradzież na terenie ogrodów działkowych przy ul. Topolowej na Piaskowej Górze.

- 40-letni mężczyzna jest podejrzany o to, że ukrył się w kościele i w nocy z 10 na 11 listopada okradł świątynię. Wstępnie ustalono, że ukradł 2 tys. zł - powiedział nam Marcin

Świeży z Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu.

Księżą apelują, by osoby, które przekazały karty wypominkowe, zrobiły to jeszcze raz (bez ofiary na ten cel).

- Wszystkie ponownie złożone wypominki zostaną włączone do modlitwy - mówią.

I dodają, że w duchu wynagrodzenia za dokonane świętokradztwo została odprawiona msza święta z nabożeństwem ekspiacyjnym. To rodzaj nabożeństwa, które ma wynagrodzić Panu Bogu takie czyny, jak sprofanacja czy bluźnierstwo. ©

Złodziej okradł kościół Podwyższenia Krzyża Św.

Wataha dzików grasuje koło szkoły

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Ludzie skarżą się, że wataha dzików grasuje koło szkoły i kościoła przy ul. 11 Listopada w Wałbrzychu. Boją się o dzieci.

Mama jednego z uczniów Szkoły Podstawowej nr 22 w Wałbrzychu opublikowała na Youtube filmik. Zarejestrowała na nim, jak wataha dzików grasuje przy ul. 11 Listopada koło Szkoły Podstawowej nr 22 i kościoła św. Barbary. To wzbudziło zrozumięcie zaniepokojenie kobiety.

Matka pełna obaw

Jak pisze do nas mama (dane osobowe zastrzegła sobie do wiadomości redakcji), rano 14 listopada, tuż przed weekendem, w czasie, gdy dzieci idą do szkoły, w okolicy Szkoły Podstawowej nr 22 i kościoła św. Barbary pojawiła się wataha dzików, stwarzając zagrożenie dla kierowców i dzieci.

- Wataha ta jest obecna w okolicy od jakiegoś czasu, siejąc postrach wśród mieszkańców. Proszę w imieniu

mieszkańców ulicy 11 Listopada spytać wóldarza miasta, jak długo jeszcze będziemy się bać rano wychodzić z domu? Czy miasto robi coś w sprawie dzików? - apeluje zdenerwowana kobieta.

I rzeczywiście: na opublikowanym w internecie filmiku widać wyraźnie dużą grupę dzieci, idącą do szkoły i dziki, które spacerują w bliskiej odległości. Dochodzi do niebezpiecznej sytuacji, bo część dzików pochodzi do ruchliwej jezdni. Na szczęście wycofują się i - nie powodując żadnej kolizji - czmychają w stronę drzew.

Miasto zapowiada patrole i apeluje do mieszkańców

Zapytaliśmy Straż Miejską i Urząd Miasta, czy i jakie kroki podjęły w sprawie dzików z ul. 11 Listopada.

Jak mówi nam Kazimierz Nowak, szef Straży Miejskiej w Wałbrzychu, problem dzików w Wałbrzychu występuje od dawna i miasto robi, co może, by było bezpiecznie.

- W tej konkretnej sytuacji będziemy częściej patrolować

Dziki przestały być w mieście niezwykłym zjawiskiem. W Wałbrzychu widywano je ostatnio przy ul. 11 Listopada.

okolicę szkoły, zwłaszcza w godzinach porannych i odstraszać dziki - zapewnia komendant.

Marcin Szewczak, szef wydziału zarządzania kryzysowego podkreśla, że nie można zredukować dzików w tak ruchliwym miejscu. Można je odstraszać i zredukować na obrzeżach miasta, co najmniej 150 metrów od zabudowań.

- I robimy to. Miesięcznie w Wałbrzychu populacja dzików jest zmniejszana o kilkana-

ście sztuk. Straż Miejska rozdaje też płyn, odstraszący dziki. Poza tym apelujemy do mieszkańców o niezostawianie resztek jedzenia koło śmietników, bo to wabi dziki do miasta.

Będą tu zagładały częściej, zwłaszcza zimą, kiedy w lesie będzie im trudniej zdobyć pożywienie. Wszelkie zagrożenia należy od razu zgłaszać straży miejskiej. Będziemy natychmiast reagowali - zaznacza Marcin Szewczak. ©

W Kłodzku otwarto kryptę ze szczątkami Arnosta z Pardubic

Adrianna Szurman
Kłodzko

Otworzyli sarkofag czeskiego arcybiskupa, czczonego jako świętego. Co skrywa metalowa szkatuła z Kościoła Jezuitów w Kłodzku, zamknięta 661 lat temu?

To historyczny moment dla kolegiaty w Kłodzku. Na miejscu byli archeolodzy oraz pracownicy naukowcy uniwersytetów we Wrocławiu i Pradze. W kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny podniesiono płytę ze szczątkami arcybiskupa praskiego Arnosta z Pardubic. Był pierwszym praskim biskupem, błogosławionym i na Ziemi Kłodzkiej czczonym jako świętym. Kryptę otwarto w ramach prac ratunkowych, bo posadzka wokół zapadała się.

Najpierw otworzyli sarkofag

Naukowcy, konserwatorzy, historycy i antropolodzy podnieśli płytę sarkofagu. Potem przyszedł czas na otworzenie metalowej szkatuły, opieczętowanej i obwiązanej metalowym drutem, która nie była otwierana od XIX wieku. Spoczywa w kościelnej krypcie od 661 lat.

Moment otwarcie krypty Arnosta z Pardubic i wydobywania z niej metalowej szkatuły.

- Przy otwarciu komory grobowej obecni byli naukowcy z Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu z Pardubic oraz pracownicy Muzeum Ziemi Kłodzkiej i Muzeum Narodowego w Pradze. Prace wykonywano w ramach wydanych pozwoleń na badania archeologiczne, o które występował Wydział Archeologii Uniwersy-

tetu Wrocławskiego oraz pozwolenia na przeprowadzenie prac budowlanych i konserwatorskich w obrębie zapadającej się dookoła krypty posadzki. Prace ratunkowe pozwolą na rozeznanie problemu, a także na zbadanie, w jakim stanie jest krypta i jakich czynności konserwatorskich wymaga - przekazują dziennikarze 24kłodzko.pl. Na tym portalu można też obejrzeć wiele zdjęć, związanych z otwarciem sarkofagu arcybiskupa.

Jak dodają, w ubiegłym roku komorę grobową, w której są pochowane szczątki arcybiskupa, badano specjalnymi kamerami.

W krypcie znajdowała się metalowa szkatuła

Tak, jak się spodziewali naukowcy, po otwarciu głębokiej na 2 metry krypty znaleziono metalową skrzynię. W środku ma się znajdować szklane opakowanie ze szczątkami Arnosta z Pardubic. Jego szczątki mają być przebadane przez naukowców z Czech.

Arnost urodził się 25 marca 1297 roku w Kłodzku. Był najstarszym z czterech synów rycerza Amisza z Hostinki, pana na Pardubicach, królewskiego burgrabiego w Kłodzku i jego

żony Adeli. Uczył się w szkole parafialnej przy kościele pw. św. Jana w Kłodzku, później w szkole ojców Benedyktynów w Broumovie, a następnie w szkole partykularnej przy katedrze w Pradze. Po ich ukończeniu - zgodnie ze średniowiecznymi zwyczajami - wyjechał na studia do Padwy i Bolonii, gdzie zgłębiał prawo oraz teologię.

W 1338 roku wrócił do Czech, by przyjąć godność dziekana kapituły w Sadskiej i kanonika kapituły św. Wita w Pradze. Rok później został dziekanem i oddał się bez reszty sprawom duchowym.

Był także dyplomatą i cieszył się zaufaniem Luksemburgów, władających ówczesnie w Pradze. To przy ich poparciu został biskupem praskim (w 1343 roku). Później uzyskał tytuł pierwszego arcybiskupa praskiego.

Arcybiskup był współfundatorem gotyckiej katedry św. Wita w Pradze, a w Kłodzku kościoła i klasztoru augustianów. Był również współfundatorem i założycielem Uniwersytetu w Pradze, gdzie został pierwszym kanclerzem. Jak podają źródła, zasługi arcybiskupa były doceniane tytułami i zaszczytami. Był kanclerzem

królestwa czeskiego i kardynałem.

Zmarł 30 czerwca 1364 roku na swoim zamku w Roudnicy nad Łabą. Zgodnie z testamentem, został pochowany w Kłodzku, mieście swojego dzieciństwa. Kochał to miasto. W prezbiterium stanął jego nagrobek.

Z nagrobkiem jest związane zdarzenie, uznane za cud

„Chodzi o cudowny olej, który pojawił się na pomniku - na podstawie starych źródeł czeskiego kronikarza Waclawa Hajka z Liboczan (zmarł w 1533 roku), a później wspominany przez jezuitów B. A. Balbino i J. Millera. Historia z olejem była niegdyś bardzo znana. Otóż w 1468 roku, dokładnie 15 maja oraz ponownie w święto Wniebowstąpienia Pańskiego pojawił się dziwny olej, substancja w rodzaju balsamu, nie mająca typowych dla oleju właściwości: nie ulegała spalaniu, nie pływała po wodzie, przypominała olej, lecz wydzielala powabny i uroczy zapach. Ten olej, czy jak inni wolą balsam, wyciekał z powierzchni całego nagrobka w tak wielkiej ilości, że mieszkańcy Kłodzka i okolicy zbierali go łyżkami do

szklanych naczyń. Wierzono bowiem w jego cudowne właściwości.

Dwukrotne pojawienie się oleju zwróciło uwagę kłodzkich duchownych, którzy chcieli to wydarzenie wykorzystać do własnych celów. Kłodzko było wtedy obłożone przez papieżstwo interdyktem. Był to rodzaj klątwy, nałożonej na miasto z powodu króla - husyty Jerzego z Podiebradu, do którego należało hrabstwo kłodzkie. Interdykt zabraniał uroczystych ceremonii, ślubów i okazałych pogrzebów, a nawet bicia w dzwony, głoszenia kazań i odprawiania uroczystych nabożeństw.

Michael, ówczesny prepozyt klasztoru augustianów w Kłodzku wysłał flaszkę cudownego oleju do rezydującego we Wrocławiu legata papieskiego Rudolfa. Wraz z tą przesyłką dostarczono list, który miał przekonać legata o prawdziwości cudu. Wszystko to zmierzało do podkreślenia faktu, że w mieście obłożonym klątwą zdarzył się cud. Znalazł się dobry powód do zdjęcia klątwy. Zwłaszcza, że już wtedy czczono Arnosta jako świętego” - czytamy w książce pt. „Na granicy legendy i wiary”, wydanej w 1993 roku. ©

ALE KOSMOS

10 LAT HYDROPOLIS

10. urodziny CEE HYDROPOLIS

Świętuj z nami! Zapraszamy na urodzinowy weekend 6-7 grudnia 2025 r. Dwa dni wypełnione atrakcjami, niespodziankami i odlotową zabawą.

Wyrusz w niezwykłą podróż – zobacz prawdziwe łaziki marsjańskie, weź udział w bezpłatnych warsztatach i animacjach, spotkaj się z Karolem Wójcickim by wysłuchać rozmów o wodzie, gwiazdach i kosmosie.

Przyjdź i zanurz się w świecie nauki, technologii i kosmicznych inspiracji.

www.hydropolis.pl
Kup bilety online i dołącz do nas!

Wrocław, ul. Na Grobli 19

„Busiarze” nie zgadzają się z uchwałą radnych. Jest skarga do wojewody

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Uchwała o korzystaniu z wałbrzyskich przystanków nadal budzi emocje. PiS zaskarżyło ją do wojewody.

Podjęta niedawno uchwała rady miejskiej Wałbrzycha, dotycząca warunków i zasad korzystania z przystanków komunikacyjnych została zaskarżona do wojewody. Zakomunikowali to 14 listopada przedstawiciele Prawa i Sprawiedliwości w Wałbrzychu. Poseł Grzegorz Macko oraz miejscy radni Katarzyna Fabicka i Piotr Sosiński zorganizowali w tej sprawie konferencję na Placu Magistrackim, tuż przy Ratuszu.

Dla „busiarzy” przystanki tylko na obrzeżach

Wspomniana uchwała została przegłosowana na sesji 30 października. Zgodnie z zawartymi w niej zapisami, prywatni pozamiejscy przewoźnicy, operujący tzw. busami, będą mogli dojeżdżać tylko na obrzeża Wałbrzycha. Zostanie wyznaczonych dziewięć miejsc, w których będą się mogli zatrzymywać. To m.in. przystanki przy ul. Wrocławskiej, Karkonoskiej, Mieroszowskiej, Bystrzyckiej i Andersa. Ich pa-

Radni PiS zaskarżyli do wojewody uchwałę RM w sprawie przystanków autobusowych.

sażerowie, chcąc zjechać dalej, będą się musieli przesiąść do autobusów komunikacji miejskiej.

- To zmierza do wyrugowania pozamiejskich przewoźników z możliwości prowadzenia transportu na terenie naszego miasta - mówił Grzegorz Macko.

On i wspomniani radni twierdzili, że to dyskryminacja, że uchwała przyczyni się do ko-

munikacyjnego wykluczenia. Pasażerowie będą musieli kupować dodatkowe bilety i dłużej czekać na przystankach. No i ma to być sposób Wałbrzycha na podreperowanie budżetu. Podobne argumenty przedstawiano już 30 października podczas wspomnianej sesji Rady Miejskiej. Radnym wtórowali wtedy przedstawiciele pozamiejskich przewoźników, którzy się tam wówczas zjawili.

Chodzi o zrobienie porządku

Wnioskodawcy uchwały, czyli wałbrzyscy urzędnicy wyjaśniają, że chodzi im o uporządkowanie sytuacji, czego nie robiono od wielu lat. Wałbrzych ma obecnie nowoczesne, komfortowe, ekologiczne autobusy wodorowe, do tego tutejsi operatorzy, czyli Miejski Zakład Usług Komunalnych i Śląskie Konsorcjum Autobusowe po-

krywają ogromną część kosztów utrzymania przystanków i nie ma sensu dublowania się w mieście z innymi przewoźnikami. A do tego wałbrzyskie autobusy, kursujące po mieście i do siedmiu sąsiednich gmin, z którymi współpracują, też jeżdżą ze sporą częstotliwością (realizują około 1,2 tys. kursów dziennie). W tych przewozach obowiązują zniżki i takie będą też na nowej linii 31, czyli z Wałbrzycha do Świdnicy, którą niebawem będzie prowadziło MPK Świdnica.

- Uchwała w praktyce oznacza, że porządkuje się zasady, jeżeli chodzi o korzystanie z infrastruktury przystankowej na terenie Wałbrzycha. W taki sposób, że dwóch miejskich operatorów, wyłonionych przez organizatora, czyli Miejski Zakład Usług Komunalnych oraz Śląskie Konsorcjum Autobusowe korzystają na tych samych zasadach, co do tej pory, z miejskich przystanków. Natomiast jeżeli chodzi o tzw. przewoźników pozamiejskich i przewozy międzymiastowe, to zostało wyznaczonych dziewięć przystanków na obrzeżach Wałbrzycha, na których pasażerowie wysiadają i przesiadają się do komunikacji miejskiej - wyjaśnia Kamil Orpel, prezes MZUK w Wałbrzychu.

Mieszkańcy też mają obawy

Takie porządkowanie nie podoba się jednak nie tylko przewoźnikom, ale także wielu mieszkańcom. Boją się, czy nie będą mieli utrudnionych dojazdów do pracy, szkoły, szpitala czy na zakupy.

- Radni Prawa i Sprawiedliwości w swojej skardze do wojewody powołują się na Konstytucję. W jej artykule 32. jest nałożony na władze publiczne obowiązek równego traktowania wszystkich podmiotów, ale także zakaz dyskryminacji w życiu gospodarczym. Chodzi nam też o mieszkańców powiatu wałbrzyskiego. Będą mieli utrudniony dostęp do Wałbrzycha. Także wałbrzyszczenie, którzy pracują poza Wałbrzychem będą mieli utrudniony dojazd do Świebodzic, Jedliny-Zdrój czy innych okolicznych gmin. Jest to uchwała, która wymaga uchylecia. Na poparcie naszych uwag wskazujemy liczne orzeczenia Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, Naczelnego Sądu Administracyjnego, a także Sądu Antymonopolowego w Warszawie - tłumaczył podczas konferencji Piotr Sosiński.

Decyzja wojewody będzie znana na początku grudnia. Jeśli wojewoda nie odrzuci uchwały, sprawa trafi do sądu. ©

Turyści pokochali wieżę na Dzikowcu. Zdobyła Sudecki Kryształ 2025!

Elżbieta Węgrzyn
Boguszów-Gorce

Nowa wieża widokowa na Dzikowcu zdobyła Sudecki Kryształ 2025. Odwiedziło ją już prawie 40 tysięcy osób!

Wieża Dzikowiec zdobyła Sudecki Kryształ 2025 w kategorii Najlepsza Inwestycja 2025.

Sudeckie Kryształy w cenie!

14 listopada podczas uroczystej gali w Zamku na Skale w Trzebiezowicach wręczono Dolnośląskie i Sudeckie Kryształy 2025. W kategorii Najlepsza inwestycja samorządowa lub prywatna triumfowały inwestycje z regionu wałbrzyskiego i okolic Kłodzka, w tym hit turystyczny 2025 roku, wybudowany przez powiat wałbrzyski.

- Bardzo dziękuję kapitule za wyróżnienie. Uważam, że

wszystko, co się czyni dla ludzi ma największą wartość i taka właśnie jest wieża na Dzikowcu. Jest ona dostępna za darmo, dla wszystkich. Jeśli ktoś ma problemy, nie musi wchodzić na sam szczyt, może wjechać wyciągiem z miejscowości Boguszów-Gorce. Zapraszamy wszystkich do jej odwiedzenia. Oferuje wyjątkowe widoki na całe Sudety, a przy ładnej pogodzie możemy zobaczyć nawet Sky Tower we Wrocławiu - mówił wżruszony Leonard Górski, starosta wałbrzyski podczas odbierania pamiątkowej statuetki i dyplomu.

Wieża jak sprężyna

Starosta zapraszał też do gościnnego powiatu wałbrzyskiego i odwiedzania jego nowej wieży. Jak poinformował, od otwarcia wieży do połowy listopada odwiedziło ją ponad 39 tysięcy osób!

Wieża na Dzikowcu przypomina rozszerzającą się ku wierzchołkowi sprężynę o dziewięciu pierścieniach.

Wieża o wysokości 38,5 m o konstrukcji drewniano-stalowej, kształtem przypominającą rozszerzającą się ku wierzchoł-

kowi sprężynę o 9 pierścieniach stanęła na Dzikowcu na przełomie 2024 i 2025 roku. Oficjalnie otwarto ją 15 lutego br.

Z położonej na około 37. metrze najwyższej platformy można podziwiać region wałbrzyski i okoliczne pasma górskie. Na wieżę wchodzi się po rampie, czyli bez użycia schodów. To inwestycja starostwa powiatowego w Wałbrzychu, która kosztowała - projekt wieży i jej budowa - 6 550 000 zł. Wykonała ją firma Tatry Janusz Kluzowicz z Myślenic, która ma na swoim koncie budowę około 40 tego typu obiektów.

Turystów przyciąga jak magnes

Góra Dzikowiec (836 m n.p.m.) to najwyższy punkt pasma Lesistej w północno-zachodniej części Gór Kamiennych. Wyróżnia się długim, łagodnie rozciągniętym grzbieciem oraz atrakcyjnym położeniem. Szczyt znajduje się w granicach Boguszoza-Gorców,

w dzielnicy Kuźnice Świdnickie, natomiast pozostałe partie masywu rozciągają się na terenie gmin Mieroszów oraz Czarny Bór (rejon Grząd).

Masyw Dzikowca otaczają Kotlina Kuźnicka oraz Wyżyna Unisławska. Górę porasta głównie las świerkowy, którego grzbiec stanowi dogodny miejsce do obserwacji panoram Gór Wałbrzyskich. U podnóża szczytu przebiega również linia kolejowa, łącząca Kuźnice Świdnickie z Mieroszowem i dalej z Czechami.

Byli również inni nagrodzeni

Dolnośląski Kryształ 2025 uzyskały też Kościół Pokoju w Świdnicy oraz Narodowy Park Gór Stołowych. Nomowane były dodatkowo: Stara Kopalnia w Wałbrzychu, Bardzka Karta Turystyczna i hotel Versant w Dzierżoniowie. ©

Czy przedsiębiorcy byli złodziejami?

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Są zarzuty dla siedmiu przedsiębiorców za kradzież 17 mln zł w Starej Kopalni w Wałbrzychu. Śledztwo trwa prawie 10 lat. Prokurator czeka na jeden dokument.

Śledztwo w sprawie zorganizowanej grupy przestępczej, składającej się z przedsiębiorców z Dolnego Śląska, która - zdaniem śledczych - miała okraść Starą Kopalnię w Wałbrzychu, prowadzi Prokuratura Okręgowa w Jeleniej Górze. W marcu ubiegłego roku informowaliśmy, że po długim okresie zawieszenia jest ono na ukończeniu. I choć minął już od tego czasu rok i osiem miesięcy, sprawa wciąż nie została zakończona. A śledztwo jest zawieszona.

- Prokurator oczekuje na wydanie przez naczelnika Dolnośląskiego Urzędu Celno-Skarbowego we Wrocławiu decyzji wobec jednej z firm, objętych śledztwem. Jest to istotne dla prowadzonego postępowania, szczególnie dla ustalenia

W trakcie remontu Starej Kopalni w Wałbrzychu przedsiębiorcy mieli ukraść 17 mln zł.

wysokości uszczuplonych należności publicznoprawnych - przekazuje nam Ewa Węglarowicz-Makowska z Prokuratury Okręgowej w Jeleniej Górze.

Jak dodaje, do prokuratury wpłynęła opinia uzupełniająca, wydana przez biegłego z zakresu budownictwa.

- Opinia ta, wbrew stanowisku pełnomocnika jednej z

firm, występującej w tej sprawie, potwierdziła dotychczasowe ustalenia. Biegły podtrzymał stanowisko, że faktury potwierdzające zakup materiałów budowlanych i rzekome ich użycie na terenie budowy nie odzwierciedlają tych zdarzeń oraz że w trakcie realizacji projektu „Stara Kopalnia” w Wałbrzychu zostały znacząco za-

wyżone ilości użytych na budowie materiałów budowlanych. Działano tym na szkodę gminy Wałbrzych, doprowadzając ją do niekorzystnego rozporządzenia mieniem.

Zdaniem prokuratury, podczas adaptacji Kopalni Węgla Kamiennego Julia w Wałbrzychu na Park Wielokulturowy Stara Kopalnia doszło do potęż-

nego przekreślenia finansowego. Na trop afery wpadli pracownicy Urzędu Kontroli Skarbowej we Wrocławiu. To oni zaalarmowali śledczych w 2016 roku.

- Sprawa dotyczy zagospodarowania terenu Starej Kopalni w Wałbrzychu i prac, wykonywanych w latach 2014-2015. O udział w procederze jest podejrzanych siedem osób. Śledztwo przez długi czas było zawieszona z uwagi na konieczność przeanalizowania wielu dokumentów i sporządzenia skomplikowanych opinii prawnych przez biegłych księgowych. Teraz można jednak powiedzieć, że ma się ku końcowi i jest w ostatniej fazie - zaznaczał w marcu ub. roku Tomasz Czuliński z Prokuratury Okręgowej w Jeleniej Górze.

Większość podejrzanych w tej sprawie osób nadal prowadzi działalność gospodarczą.

Ustalono, że przedsiębiorcy działali w zorganizowanej grupie przestępczej, która zawyżała ilość wykonanych prac i przywłaszczała pieniądze. Przedsiębiorcy wprowadzali w błąd organ podatkowy, wydając zwrot podatku VAT,

poświadczali nieprawdę w deklaracjach VAT-7, składali do skarbowki faktury rzekomego zakupu robót budowlanych wiedząc, że transakcje opisane w tych fakturach w ogóle nie miały miejsca, a ujęte w deklaracjach nieprawdziwe dane miały posłużyć do uszczuplenia wysokości podatku od towarów i usług.

Jak dodają śledczy, przedsiębiorcy udaremniaли i utrudniali ustalenie miejsca umieszczenia pieniędzy, pochodzących z tych przestępstw. Środki, mające stanowić zapłatę za rzekomo wykonane usługi budowlane były przelewane na konta ustalonych podmiotów gospodarczych, a następnie wypłacane w gotówce w placówkach banków i za pomocą kart bankomatowych. Czyli po prostu „prane”.

- Z ustaleń śledztwa wynika, że działania były podejmowane w ramach grupy przestępczej, której celem było popełnianie przestępstw i przestępstw skarbowych, wspólnie i w porozumieniu oraz w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu - informuje prokuratura. ©

Nawet schabowy z kością może się okazać kulinarną poezją

Paweł Gołębiowski
powiat wałbrzyski

Ruszył Festiwal Smaków Aglomeracji Wałbrzyskiej. Kulinarne wspianałości są oferowane w 16 lokalach.

14 listopada ruszyła kolejna, IV edycja Festiwalu Smaków Aglomeracji Wałbrzyskiej. Wydarzenie, organizowane przez Lokalną Organizację Turystyczną Aglomeracji Wałbrzyskiej potrwa do 14 grudnia.

Festiwal jest znakomitą okazją do poznawania regionalnej kuchni, zjedzenia czegoś pysznego, a przy okazji odwiedzenia pięknych miejsc. Między innymi Szczawna-Zdroju.

- Witam gminę uzdrowską Szczawno-Zdrój, która po kilku latach ponownie jest członkiem LOT AW. To perła Dolnego Śląska, także nasze zagłębie kulinarne. Mamy tu między innymi: kompleks Dworzysko, kawiarnię i restaurację Bohema czy kawiarnię Daisy - mówiła Dorota Karolewska, prezeska Zamku Książ i jednocześnie prezeska LOT AW podczas inaugurującego festiwalu spotkania w Bohemie.

Smaki Aglomeracji Wałbrzyskiej to między innymi dania, proponowane przez Bohemę w Szczawnie-Zdroju.

Wymienione przez nią miejsca są jednymi z wielu w Wałbrzychu i okolicy, w których można zjeść różne wspianałości. W Festiwalu Smaków AW tym razem bierze udział 16 placówek. W Bohemie zaprezentowano zapiekankę golonkę i ciastko Basia - są wybitne!

Warto tam zajrzeć i spróbować. Ale właściwie każdy z podmiotów, biorących udział w tegorocznym festiwalu oferuje coś wyjątkowego. Nawet kotlet schabowy z kością, niby zwykły, proponowany w nowej restauracji Arena w Aqua Zdroju jest genialny. ©

REKLAMA

0011434632

BURMISTRZ MIASTA ŻARÓW OGŁASZA I PRZETARG publiczny, ustny nieograniczony na sprzedaż LOKALU MIESZKALNEGO

Numer działki	Pow. działki w m ²	Numer KW	Położenie	Przeznaczenie w mpzp	Forma oddania nieruchomości	Cena wywoławcza	Wysokość wadium	Godz. rozpoczęcia przetargu
106/4	245	SW1S/00025134/5	Żarów, ul. Szkolna 2/9 Pow. lokalu 40,76 m ²	Teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej	sprzedaż lokalu na własność wraz z udziałem w gruncie 11,93%	75 950 zł, w tym: 66 890 zł – lokal 9060 zł – udział	7600 zł	10.00
104/23	249	SW1S/00035544/5	Żarów, ul. Armii Krajowej 27/9 Pow. lokalu 35,27 m ²	Teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	sprzedaż lokalu na własność wraz z udziałem w gruncie 7,01%	65 700 zł, w tym: 61 095 zł – lokal 4605 zł – udział	6570 zł	10.10

- Przetargi odbędą się 7 stycznia 2026 r. w siedzibie Urzędu Miejskiego w Żarowie, ul. Zamkowa 2, pokój nr 19, o godzinie podanej w tabeli.
- Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium w pieniądzu w wysokości 10% ceny wywoławczej podanej w tabeli na konto Urzędu Miejskiego w Żarowie przy ul. Zamkowej 2 w Żarowie, Santander Bank nr 97 1090 2369 0000 0001 4749 3760 najpóźniej do dnia 2 stycznia 2026 r. włącznie.
- Za datę wniesienia wadium uważa się datę wpływu środków pieniężnych na rachunek Urzędu Miejskiego w Żarowie.
- Wadium wpłacone przez uczestnika, który wygra przetarg, zaliczone zostanie na poczet ceny nabycia, pozostałym uczestnikom wadium zwraca się w terminie do 3 dni od dnia zakończenia przetargu.
- Przetarg jest ważny bez względu na liczbę uczestników, jeżeli chociaż jeden uczestnik zaoferuje cenę o co najmniej jedno postąpienie powyżej ceny wywoławczej.
- Cena nieruchomości sprzedawanej w drodze przetargu podlega zapłacie najpóźniej do dnia zawarcia aktu notarialnego. W razie uchylania się uczestnika, który wygrał przetarg, od zawarcia umowy notarialnej, wpłacone wadium ulega przepadkowi na rzecz organizatora przetargu.
- Zgodnie z ustawą o podatku od towarów i usług zbywany lokal zwolniony jest z podatku VAT. Oferent, który wygra przetarg, zobowiązany będzie do poniesienia kosztów sądowych i notarialnych związanych z przeniesieniem prawa własności lokalu.
- Ogłoszenie o przetargu umieszczone jest na stronie internetowej Urzędu: www.um.zarow.pl.
- Dodatkowych informacji udziela Referat Nieruchomości, Gospodarki Przemysłowej i Lokalowej, tel. 74 306 73 01.
- Uczestnik zobowiązany jest do przedłożenia komisji przetargowej dowodu wpłaty wadium oraz dokumentu tożsamości przed otwarciem przetargu.
- Jeżeli uczestnik jest reprezentowany przez pełnomocnika, konieczne jest przedłożenie oryginału pełnomocnictwa upoważniającego do działania na każdym etapie postępowania przetargowego (dotyczy także małżeństw, gdy tylko jedno z małżonków jest obecne na przetargu).
- Wpłata wadium przez uczestnika przetargu jest równoznaczna z potwierdzeniem przez niego faktu zapoznania się z warunkami przetargu i ich akceptacją oraz treścią klauzuli informacyjnej (RODO).
- Nieruchomość wolna jest od wszelkich obciążeń na rzecz osób trzecich i nie jest przedmiotem zobowiązań.
- Nabywca przejmuje nieruchomość w stanie istniejącym.
- Niezależnie od podanych powyżej informacji oferenci odpowiadają za samodzielne zapoznanie się ze stanem prawnym i faktycznym lokali.
- Lokal ul. Szkolna 2/9 składa się z 1 pokoju, kuchni i spiżarki (poddasze).
- Lokal ul. Armii Krajowej 27/9 składa się z 1 pokoju i kuchni (poddasze). Do lokalu przynależy piwnica o pow. 4.13 m².

Kupisz kalendarz - zaoferujesz pomoc

Do zdjęć w kalendarzu pozowały najładniejsze zwierzątka. Ale na adopcję czekają także te mniej urodziwe.

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Jest już kalendarz na 2026 rok Schroniska dla Zwierząt w Wałbrzychu. Jego zakupem można pomóc porzucenym zwierzętom.

Chcicie wesprzeć wałbrzyskie schronisko dla zwierząt, a przy okazji otrzymać coś w zamian? Wystarczy kupić kalendarz ścienny z pięknymi zdjęciami podopiecznych schroniska - cudownych kociaków i psiaków. Właśnie taki, na 2026 rok, ukazał się. Kosztuje tylko 40 złotych.

- Kalendarzy jest 400, ale warto się pospieszyć, bo zainteresowanie ich zakupem zawsze jest bardzo duże - mówią w Schronisku dla Zwierząt im. Jana Lityńskiego w Wałbrzychu.

Swoją oficjalny kalendarz wydali po raz siódmy. Nie cierpią obecnie takiego niedostatku, jaki doskwierał im przed laty. Porzucenych zwierzątków mają teraz pod opieką tylko około 60 (40 psów i 20 kotów). To oznacza mniej porzuceń i więcej adopcji. Do tego pomaga im sporo osób. Podstawowe potrzeby podopiecznych potrafią zatem zaspokoić. Zwierzątka mają co jeść, nie marzną, są leczone. Ale wsparcie finansowe i tak się przyda.

- Środki finansowe, zgromadzone ze sprzedaży kalendarzy przeznaczymy na zakupy specjalistycznych karm, lepszych leków i suplementów diety, a także finansowanie bardziej kosztownych zabiegów i operacji dla naszych psów i kotów - informują. ©©

Ścieżka Hochbergów zostanie naprawiona

Paweł Gołębiowski
Wałbrzych

Rozpoczęły się prace naprawcze na Ścieżce Hochbergów. Mają zostać zakończone jeszcze w tym roku.

Rozpoczęły się prace remontowe na uszkodzonym fragmencie Ścieżki Hochbergów. To znakomita informacja dla miłośników turystyki, zwłaszcza w okolicach Wałbrzyska.

Ścieżka jest szlakiem, znajdującym się na terenie Książańskiego Parku Krajobrazowego. To jedna z niewątpliwych atrakcji tej okolicy. Biegnie nad doliną rzeki Pełcznica. Są na niej niezwykle widowiskowe urwiska z mostami, wiszącymi wysoko nad ziemią. Niestety -

pod koniec sierpnia 2023 roku zawałowało się tam kilka metrów muru i szlak trzeba było zamknąć.

Teraz miłośnicy turystyki, a zwłaszcza wędrownicy po Książańskim Parku Krajobrazowym mają powód do zadowolenia. Nadleśnictwo Wałbrzych poinformowało bowiem, że 14 listopada rozpoczęły się prace naprawcze na Ścieżce Hochbergów. Mają potrwać do 15 grudnia br. Na czas prowadzenia prac zostanie wyłączony z użytkowania odcinek od Starego Książa do tak zwanego Stawu Łąbędzi.

- Prosimy o zachowanie ostrożności, stosowanie się do oznakowania w terenie oraz korzystanie z alternatywnych tras - apelują w Nadleśnictwie Wałbrzych. ©©

KRÓTKO

WAŁBRZYCH

Ktoś da teraz kobiecie popalić...

Wałbrzyscy policjanci przechwycili 1,5 tony papierosów, cztery kilogramy krajanki tytoniowej i mniejsze ilości alkoholu bez polskich znaków akcyzy. Towar o łącznej wartości blisko 8 tys. zł znajdował się w mieszkaniu 59-latkę przy ul. Kunickiego w Wałbrzychu. Kobieta usłyszała zarzut z Kodeksu Karnego Skarbowego. Grozi jej wysoka grzywna. ADA

WAŁBRZYCH

Cegłą w auto sąsiada

Dyżurny II komisariatu policji w Wałbrzychu otrzymał zgłoszenie o uszkodzeniu samochodu, zaparkowanego przy ul. Ciechocińskiej. Funkcjonariusze stwierdzili na miejscu, że ktoś rzucił w auto cegłą. Uszkodził w ten sposób przednią szybę, pokrywą silnika i dach pojazdu. Właściciel wstępnie oszacował straty na co najmniej 3 tys. zł. Policjanci już po kilkunastu minutach zatrzymali sprawcę - 68-letniego wałbrzyszanina. Okazało się, że jest sąsiadem pokrzywdzonego. Nie potrafił racjonalnie wytłumaczyć swojego zachowania. Teraz może mieć sporo czasu na przemyślenie. Usłyszał zarzut zniszczenia mienia, za co grozi mu do 5 lat odsiadki. PG

WAŁBRZYCH

Najpierw awaria, potem pożar

Do poważnego wypadku doszło na skrzyżowaniu ulic Świdnickiej i Noworudzkiej. 60-letni mieszkaniec Wałbrzyska, kierujący osobowym renault, w wyniku usterki technicznej wjechał na skrzyżowanie na czerwonym świetle. Doprowadził do zderzenia z prawidłowo jadącym audi, za kierownicą którego siedział 48-letni wałbrzyszanin. "Renówka" wypadła z drogi i zapaliła się. Na szczęście kierowca zdołał wydostać się z auta przed rozprzestrzenieniem się ognia. Nic mu się nie stało. Ranni zostali za to 58-letnia pasażerka i kierowca audi. Oboje trafili do szpitala. Obrażenia, których dostali, nie były jednak poważne. Po udzieleniu pomocy medycznej zostali wypisani do domu. Obydwaj kierowcy byli trzeźwi. Policjanci zatrzymali z powodu uszkodzeń dowody rejestracyjne pojazdów. ADA

Podjeżdżana o śmiertelne potrącenie Patrycji J. zostanie w areszcie jeszcze przez miesiąc.

NA WOKANDZIE ANDŻELIKA K. SPĘDZI ŚWIĘTA Z RODZINĄ?

Kulisy tragedii wciąż są niejasne

Adrianna Szurman
Świdnica

Sąd Rejonowy w Świdnicy jednak wypuści Andżelikę K. na święta z aresztu? Został przedłużony tylko o miesiąc.

O tej sprawie pisaliśmy już wiele razy, bo okoliczności tragedii są wstrząsające. Młoda, 39-letnia mama dwójki dzieci zginęła tuż koło swojego domu na wąskiej, kameralnej wrocławskiej drodze przy ul. Cichej w Świdnicy. Została potrącona, a kierowca nie zatrzymał się, by jej pomóc. Nie wezwał też pogotowia. Czy dzisiaj by żyła, gdyby to zrobił? Tego już się nie dowiemy, a okoliczności tragedii są niejasne.

Na dłuższy czas zniknął Przemysław Ż., sąsiad kobiety i znajomy 41-letniej Andżeliki K., podejrzanej o przestępstwo. Okazało się również, że nie ma nagrań z kamery przy jego domu, która była skierowana wprost na ulicę, na której umarła Patrycja J. Prokuratura Rejonowa w Świdnicy prowadzi w tej sprawie śledztwo. Jest

przekonana, że za kierownicą białej tesli, w nocy 22 sierpnia siedziała właśnie Andżelika K. Nieoficjalnie wiemy, że była w domu Przemysława Ż., do którego przyszyła Patrycja J. Po co pojawiła się tam w nocy? Czego chciała?

W związku z okolicznościami tej tragedii śledczy rozważają, czy kobieta działała intencjonalnie, czy celowo potrąciła i przejechała Patrycję J. Jak dotąd nie zmienili jednak zarzutów pod adresem podejrzanej. Przemysławowi Ż. zarzucili nieudzielenie pomocy kobiecie.

Sąd Rejonowy w Świdnicy nie przychylił się do wniosku Prokuratury Rejonowej o kolejne trzy miesiące aresztu dla Andżeliki K. Podejrzana o śmiertelne potrącenie i ucieczkę z miejsca wypadku ma szansę

Podejrzana nie przyznaje się do winy. Twierdzi, że nie wiedziała, że kogoś potrąciła. Ale feralnej nocy jechała ulicą Cichą.

spędzić Boże Narodzenie w domu, z dziećmi. Kobieta nie przyznaje się do winy. Twierdzi, że nie wiedziała, że kogoś potrąciła. Ale przyznaje, że feralnej nocy 22 sierpnia jechała ulicą Cichą w Świdnicy, gdzie doszło do tragedii. Żadnych świąt nie spędzi już ze swoimi dziećmi Patrycja J., która latem zginęła na wąskiej, osiedlowej drodze, tuż koło domu...

- Sąd uznał, że wystarczy miesiąc do przeprowadzenia planowanych przez prokuratora czynności. I stwierdził, że nadal występują przesłanki do izolowania podejrzanej z uwagi na zagrożenie wysoką karą, obawę mactwa i ucieczki tłumaczy Agnieszka Połyniak, rzeczniczka Sądu Okręgowego w Świdnicy.

Jak nam tłumaczył kilka dni temu prokurator Marek Rusin, prokuratura wykonała już wiele eksperymentów procesowych, dysponuje też opiniami, które potwierdzają wcześniejsze założenia. O ewentualnej zmianie kwalifikacji prawnej czynu, czyli umyślnego działania, zdecyduje po skompletowaniu wszystkich materiałów. ©©

BUDOWLA GDYBY PRACE MIAŁA WYKONAĆ JEDNA OSOBA, MUSIAŁABY PRACOWAĆ PO 8 GODZIN PRZEZ 844 DNI

Komin PEC to symbol Wałbrzyska i dom drapieżnych ptaków. Będzie jak nowy!

Adrianna Szurman
Wałbrzych

Szykuje się wielkie mycie i malowanie kominu PEC w Wałbrzychu. Aby to zrobić, są potrzebne dwie ekipy myjące i 1,6 tys. litrów farby!

Biało-czerwony komin Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej S. A. w Wałbrzychu jest najwyższym punktem w mieście. I bardzo charakterystycznym, bez którego panorama miasta nie byłaby już taka sama. Jest jedną z najchętniej fotografowanych konstrukcji - bohaterem wielu zdjęć, zwłaszcza w czasie burzy czy podczas tęczy. Jest także domem dla wędrownych sokołów. Mierzy aż 132 metry i jest 3,5 razy wyższy od wieży widokowej w Parku Sobieskiego (37,5 m). Teraz szykuje się wielkie malowanie konstrukcji. Wcześniej trzeba jednak naprawić ubytki i umyć giganta. Jedno jest pewne - to niełatwe zadanie.

Komin PEC to bez wątplenia jeden z symboli Wałbrzyska

Gdyby prace miała wykonać jedna osoba, musiałaby pracować codziennie po 8 godzin przez 844 dni, wliczając w to również soboty, niedziele i święta, bez względu na pogodę. W sumie ponad dwa lata. Komin mierzy 132 metry i ma 4,3 tys. m kw. powierzchni. To jak 86 mieszkań typu M-3, każde o powierzchni 50 m kw. Sprawdziliśmy, jak będą wyglądać te prace, kto się ich podejmie i jak wygląda komin w środku. Bo to, co widzimy na zewnątrz, to tylko fasada. A co dzieje się w środku?

Komin, bez którego wałbrzyskanie nie wyobrażają już sobie panoramy miasta w jego północnej części został zbudowany w 1978 roku. Jak opowiada Wojciech Jawor, inżynier ds. produkcji i przesyłu ciepła w PEC, jego budowa była niezbędna, żeby ogrzać dwa duże osiedla - Podzamcze oraz Piaskową Górę.

- W Wałbrzychu w latach 60. rozpoczęła się budowa osiedla mieszkaniowego Piaskowa Góra, a w latach 70. Podzamcze. Osiedla wymagały dużej ciepłowni, z której można byłoby zasilić budynki w ciepło. W 1979 roku zakończono budowę ciepłowni C-3, a przy niej w 1978 roku budowę kominu,

Szykuje się wielkie malowanie kominu PEC w Wałbrzychu. Ale to jest wyzwanie!

który do dnia dzisiejszego jest najwyższą budowlą techniczną w Wałbrzychu. Widać ją z wielu odległych szczytów gór, otaczających miasto - zaznacza inżynier Jawor.

To potężna konstrukcja. Komin jest cztery razy wyższy od wieży widokowej w Szczawnie-Zdroju na wzgórzu Gedymina (33 m). Jest także doskonałym miejscem dla przekazników telefonii komórkowej.

Jaki jest komin PEC w środku, nie każdy widzi...

Inżynier Jawor tłumaczy, że to, co widzimy „gołym okiem”, czyli biało-czerwona konstrukcja, to tylko żelbetowy płaszcz o średnicy 10 m, który jest warstwą ochronną prawdziwego kominu. A w zasadzie jego serca. To dwa stalowe ciągi, każdy o średnicy 2 m, które znajdują się w środku.

- Obecnie jest wykorzystywany tylko jeden ciąg kominowy. Ciepło systemowe, dostarczane do Piaskowej Góry i Podzamcza powstaje w dwóch kotłach w wyniku spalania miału węglowego. Spaliny, wytwarzane podczas produkcji ciepła systemowego trafiają do instalacji odsiarczania spalin i tam są oczyszczane z zanie-

czyszczeń. Oczyszczone spaliny, nadzorowane przez system ciągłego monitoringu spalin, są uwalniane do atmosfery poprzez stalowy ciąg kominowy na wysokości 132 metrów.

Co ciekawe, komin w większej części jest w środku pusty. W tej przestrzeni - oprócz dwóch ciągów kominowych - jest jeszcze pionowa drabinka. To jedyna droga, którą można się wspinać na szczyt. Są tam jeszcze dwie niezależne wciągarki, wykorzystywane do transportowania materiałów i elementów, niezbędnych do konserwacji i napraw.

Ale to nie wszystko. Dokoła wewnętrznego płaszczka kominu, na siedmiu poziomach są rozmieszczone pomosty techniczne, które mają około 1 m, tak zwane galerie.

- Na jednym z nich jest zamontowana część urządzeń systemu ciągłego monitoringu spalin. Inne służą do kontrolowania stanu technicznego i napraw ciągów kominowych oraz do obsługi widocznych na zewnątrz kominu 12 świateł, świecących w nocy na czerwono. Z wewnętrżnej galerii na wysokości 92 metrów można się dostać do gniazda sokoła wędrownego.

Gniazdo sokoła wędrownego na kominie

Komin od zawsze był domem dla drapieżnych ptaków. Jak wspomina Mirosław Michalak, specjalista ds. marketingu, na koronie kominu od zawsze schronienie miały pustułki. Tam znosiły i wysiadywały jaja, a potem wychowywały swe młode. Od 2016 roku w okolicach kominu często był widywany sokół wędrowny, który w Polsce jest objęty ścisłą ochroną gatunkową. Jego obecność zainspirowała PEC do wybudowania na kominie gniazda.

- Budowa była konsultowana ze Sławomirem Sielickim, prezesem Stowarzyszenia Na Rzecz Dzikich Zwierząt „Sokół”, od którego uzyskaliśmy wiele cennych wskazówek. Pomocą przy budowie służył nam związany z tym stowarzyszeniem Krzysztof Żarkowski, wałbrzyski fotografik przyrody,

Ostatnie takie prace remontowe na obiekcie PEC miały miejsce w 2008 roku. Wtedy po raz pierwszy wymalowano cały komin.

członek-założyciel Śląskiego Towarzystwa Ornitologicznego, współpracujący również ze środowiskiem ornitologicznym przy Uniwersytecie Wrocławskim - wspomina pan Mirosław.

I dodaje, że gniazdo zostało zbudowane w 2017 roku. Jest umiejscowione od strony wschodniej na wysokości 92 m. Co roku jest czyszczone, a młode są obrączkowane.

- Od 2017 do 2019 roku przez trzy sezony lęgowe ze zniesionych na kominie jajek wykuło się 13 pustułek. Od 2021 do 2023 roku mieszkali tam cztery dorosłe sokoły wędrowne i wykuło się siedem piskląt, a w ubiegłym roku cztery kolejne pustułki - wlicza Mirosław Michalak.

To on osobiście zaangażował się w budowę gniazda. Jego podstawą jest stalowa konstrukcja. W środku zainstalowano dwie kamery, które pracują w trybie online i dzięki którym można podglądać, co się dzieje w środku, jak wykułują się młode i jak są karmione. Te transmisje zawsze wzbudzają ogromne emocje wśród oglądających. W tym roku wyjątkowo gniazdo zostało zamknięte z uwagi na remont kominu.

1,6 tys. litrów farby. Nie zielonej, bo na taki kolor nie pozwalają przepisy

Jeszcze w tym roku szykuje się wielkie malowanie kominu PEC. Ostatnie takie prace miały miejsce w 2008 roku. Wtedy po raz pierwszy wymalowano cały komin. Wcześniej czerwono-białe paski były tylko na szczycie.

- Prace na kominie już trwają. Obejmują jego szczytową część, gdzie zostały wyremontowane wyciągarki i galeria wokół kominu. Nastąpiło też sprawdzenie i napraw ciągu, którym spaliny są odprowadzane do atmosfery. Teraz przed nami naprawa zewnętrznej części, a później jego mycie i malowanie - opowiada Dawid Gerula, specjalista ds. remontów.

Jak dodaje, wiele osób pyta, czy komin można pomalować na zielono, w stylu eko? Bo przecież niebawem PEC zakończy dużą inwestycję, związaną z odejściem do węgla i budową dwóch kotłów na biomasę.

- Rok temu nasze logo zmieniło kolor na zielony. Być może

ta barwa, kojarzona z ekologią byłaby odpowiednia dla naszego kominu. Jednak nie możemy użyć takich kolorów na kominie. Przepisy Urzędu Lotnictwa Cywilnego, regulujące oznakowanie wysokich obiektów, mogących stanowić zagrożenie dla ruchu lotniczego wymuszają wymalowanie kominu w szerokie pasy koloru białego i czerwonego - wyjaśnia Dawid Gerula.

I dodaje, że komin zostanie pomalowany metodą natryskową. Fachowcy użyją ponad 1,6 tys. litrów specjalnej farby (800 l farby czerwonej i 850 l białej) oraz 250 litrów rozpuszczalnika. Przed malowaniem zostanie naprawiona powierzchnia konstrukcji przy pomocy 900 kg zapraw do profesjonalnej regeneracji betonu i konstrukcji żelbetowych. Później komin zostanie umyty wodą z detergentem i wypłukany czystą wodą.

Węże do mycia podciśnieniowego (dla dwóch zespołów myjących) będą miały długość 300 metrów, a ciśnienie na wyjściu z agregatu będzie wynosiło aż 250 atmosfer (na samej górze tylko 14 at). Będzie to trudne zadanie.

Wielkie wyzwanie dla ekip remontowych. Na kilka miesięcy

- Pracując na wysokościach, wisząc na linach trzeba wziąć pod uwagę, że ciśnienie w węzłach podczas mycia, a potem malowania oraz wiatr będą opychały pracownika od powierzchni kominu i utrudniały jego pracę. Dlatego do stabilizacji stanowiska pracy na wysokościach zostanie użytych 750 metrów stalowej linki oraz około 600 metrów lin alpinistycznych. Szacuje się, że prace, związane z dalszą częścią remontu kominu i jego malowaniem zajmą 6.750 godzin. Gdyby miała je wykonać tylko jedna osoba, to pracując codziennie przez 8 godzin trwałoby to 844 dni (również w soboty, niedziele i święta oraz bez względu na pogodę), czyli ponad dwa lata - opowiada pan Dawid.

Zewnętrzna firma, która będzie wykonywała te prace powinna je zakończyć do połowy 2026 roku. Jednak ostateczny termin będzie uzależniony od warunków atmosferycznych, takich jak wiatr, deszcz i temperatura. ©

BIEG FINAŁ RUNMAGEDDONU 2025 W DŁUGOŁĘCE - SETKI UCZESTNIKÓW, EKSTREMALNE PRZESZKODY, BŁOTO I MARIUSZ PUD

Wielki festiwal adrenaliny, emocji oraz w

Zaczęło się od wspólnej rozgrzewki. Na zawodników czekały błoto, woda i przeszkody.

Ruszyli! Runmageddon to od lat najpopularniejszy w Polsce bieg z przeszkodami.

W Długołęce odbył się finał sezonu Runmageddonu 2025, czyli największego w Polsce biegu z p

Bieg łączy sportową rywalizację kobiet i mężczyzn z przygodą, integracją oraz ogromną dawką adrenaliny.

Organizatorzy przygotowali kilkadziesiąt różnych przeszkód, łącznie z widowiskowymi konstrukcjami wspinaczkowymi.

PUDEZIANOWSKI W ROLI GOŚCIA SPECJALNEGO wspólnej pasji

przeszkodami. Przed setkami zawodników były nie lada wyzwania!

Zawody odbyły się na czterech dystansach: 3, 6, 12 i 21 km. Ten ostatni, z 70 przeszkodami, to Hardcore.

W rywalizacji na wysokościach uczestnicy walczyli nie tylko z grawitacją, ale też z własnym lękiem.

Mariusza Pudzianowski, były strongman i zawodnik MMA poprowadził „Wyścigi Na Bardzo Wysokiej Linii”.

Organizatorzy nie zapomnieli o rodzinach. Mogły one spróbować swoich sił w Runmageddon Kids i Family.

„Ściana Płacz” czy „Zasieki” były dla trwardzieli z Runmageddonu „bułką z masłem”.

Runmageddon to styl życia, który jednoczy ludzi, gotowych przekraczać własne granice.

ZAPOMNIANY MARSZ Z 17 LISTOPADA 1918 ROKU

W pierwszą niedzielę po odzyskaniu niepodległości, 17 listopada 1918 roku, Warszawa świętowała. Bez polityki, bez podziałów - mówi dr Janusz Sibora, historyk.

Tomasz Chudzyński

Pochód narodowy 17 listopada 1918 roku w Warszawie. Rycina rysownika Leona Wróblewskiego (1893-1975).

przecież, podziwiali Polaków za poziom organizacji.

Organizacja marszu z 17 listopada 1918 r. odzwierciedlała ogromny optymizm. Zaczęło się proces odbudowy państwa, choć nie wszystko było jeszcze przesądzone. 11 listopada nastąpiło zawieszenie broni na froncie zachodnim I wojny światowej, w Warszawie był już Piłsudski.

Najbardziej podstawowy rys historyczny ogranicza się do stwierdzenia, że 10 listopada 1918 r. Piłsudski przyjechał do Warszawy z twierdzy w Magdeburgu, 11 listopada przejął władzę wojskową od Rady Regencyjnej, a trzy dni później pełnił władzę. Z Dworca Wiedeńskiego Piłsudski udał się samochodem ks. Lubomirskiego do jego domu, do „Frascati”. W salonie podano herbatę. Regent i Piłsudski odbyli tam poufną rozmowę. Adam Koc szczegółowo relacjonuje pierwsze godziny pobytu Piłsudskiego. Zamiesz-

kał on w pensjonacie panien Romanówien przy ulicy Moniuszki nr 2. Miał ze sobą jedynie małe zawiniątko z drobiazgami - Niemcy dali mu tylko 10 minut na spakowanie się, dlatego trzeba było dostarczyć nowe ubranie. Koc wspominał m.in., że przyniesiono m.in. koszulę w rozmiarach od 37 do 43, by odpowiedni rozmiar dla Piłsudskiego dobrać. W Warszawie rozbrajano Niemców, trwała strzelanina. Piłsudski był mocno niezadowolony z powstania rządu w Lublinie. Twierdził, że wiąże mu to ręce. 11 listopada o piątej po południu Piłsudski pojechał do mieszkania regenta Ostrowskiego, gdzie Rada Regencyjna formalnie przekazała brygadierowi Piłsudskiemu władzę wojskową i naczelne dowództwo nad wojskiem polskim. Rzeczywiście, 11 listopada był ważny w Warszawie. Z kolei na przykład dla Krakowa ważny był dzień 31 października, kiedy, jak zapisał w swoim dziariuszu konserwatyista krakowski Wła-

dysław Leopold Jaworski: „Dziś zawieszono polską chorągiew na odwachu. Wojsko przypięto na czapkach orły polskie”. Ten sam polityk pisał pod datą 12 listopada: „nominacja Piłsudskiego rodzajem dyktatora nie jest wątpliwa w swych skutkach”. Przekazanie władzy i sposób objęcia władzy przez Piłsudskiego w spojrzeniu konserwatysty krakowskiego, który osobiście znał Piłsudskiego, wcześniej z nim współpracował, odbierano jako dyktaturę. On też podkreślał, że późniejszy Naczelnik Państwa studiował naturę tłumu, umiejętność panowania nad nim. To jest prawda. To odróżniało Piłsudskiego od Dmowskiego, który był politykiem gabinetowym, nie lubił spotkań. A Piłsudski to kochał. 11 listopada 1918 r. kilkakrotnie wychodził, by przemawiać do tłumu. Pod datą 19 listopada Jaworski pisał: „Moraczewski jest tępy fanatyk, płytki, niedouczony historyk (...) brutalny”, a o jego rządzie pisał, że to „smutna operetka”. Taki był klimat tamtych listopadowych dni.

11 listopada - Narodowe Święto Niepodległości obchodzimy od 1989 r., kiedy je przywrócono ustawą po tym, jak zostało zniesione przez komunistów w 1945 r. Ale oficjalnym świętem państwowym 11 listopada został ogłoszony dopiero w 1937 r.

Z tym świętem był pewien kłopot, bo ono rzeczywiście formalnie nie istniało. Świadczy o tym choćby nota poselstwa Belgii do Ministerstwa Spraw Zagranicznych, które w grudniu 1919 roku, czyli ponad rok po odzyskaniu niepodległości pytało, kiedy król Belgii ma składać życzenia Naczelnikowi Państwa Józefowi Piłsudskiemu. Co więcej, z tej korespondencji wynika, że poselstwo Belgii nie było jedyne, które miało podobny problem. W samej nocy zaproponowano trzy daty - 19 marca, w dniu imienin Naczelnika Państwa, 3 maja, dokładnie w dniu święta narodowego uchwalonego ustawą z 29 kwietnia 1919 roku oraz 6 sierpnia, jako w dniu święta żołnierskiego, związanego wyjątkowo z osobą Naczelnika Państwa. Zauważmy, faktycznie mamy dziś dwa święta narodowe - 3 maja i 11 listopada. Gdyby ktoś spytał, które z nich jest ważniejsze, odpowiedziałbym, że mamy obfitość dni świątecznych i nie powinniśmy narzekać. Francuzi nie mają kłopotu, bo mają 14 lipca, Amerykanie nie mają kłopotu, bo mają 4. dzień lipca. My mamy w kalendarzu dwa razy święto narodowe. Inne narody mogą nam tego zazdrościć.

Przed wybuchem II wojny światowej oficjalne obchody 11 listopada odbyły się dwukrotnie.

Spieramy się w Polsce o świętowanie 11 listopada, o to, który marsz jest bardziej polityczny, który bardziej wspólnotowy, który jest tylko dla prawicy.

Spróbujmy to rozstrzygnąć, cofając się w czasie o 107 lat. U źródeł świętowania 11 listopada jest pierwszy marsz, który miał miejsce 17 listopada 1918 roku, w pierwszą niedzielę po odzyskaniu niepodległości. Był to marsz narodowy, a słowo „narodowy” należałoby podkreślić jako odzwierciedlenie charakteru tego święta. To była całkowicie oddolna inicjatywa społeczna, wydarzenie o dużym rezonansie. Powstał komitet obywatelski, oddzielono zdecydowanie politykę od marszu. Nawet kiedy zjawiał się w Warszawie Korfanty, to w prasie mówiono o jego wystąpieniu na porannym wiecu, a nie o jego udziale w marszu. Ten był apolityczny. Udział wzięło 120 organizacji społecznych. Podorganizacji uczestników marszu na pięć kolumn - co było przemyślanym zabiegiem, zakładającym właściwe uporządkowanie marszu. Każda z grup wychodziła z innego kościoła, bo wydarzenie odbywało się po mszach, na których śpiewano „Te Deum laudamus” i hymn narodowy. Pierwszą kolumnę tworzyli duchowni wszystkich wyznań, czyli duchowni rzymskokatolicki, ewangelicki i rabinat. Pełen ekumenizm. Były organizacje kobiece, byli przedstawiciele władz. Piłsudski nie wziął udziału dlatego, że był zapracowany. Trwały już wówczas boje w Galicji Wschodniej, co chwilę pojawiały się nazwy Przemyśl, Lwów. W prasie odnotowano tę absencję tłumacząc, że nie była to niechęć, tylko ogrom zadań. Przyjechali za to na marsz przedstawiciele Wielkopolski, brali w nim również udział przedstawiciele Alzacji i Lotaryngii, która też odzyskiwała niepodległość, na co uwagę zwracała prasa. Całość odbywała się w porządku i dyscyplinie. Przed marszem powstał sześciopunktowy poradnik, wskazówki dla uczestników, jak się zachować, i czysto technicznie, co trzeba zrobić, żeby wziąć w nim udział. I tak, na dzień przed marszem należało udać się do komitetu organizacyjnego i pobrać „bilety” - dlatego pisano w prasie „bilety się obywateli”. W dniach poprzedzających marsz „Kurier Codzienny” zamieścił trzy strony ogłoszeń, gdzie każda ze stu dwudziestu organizacji przygotowujących marsz szczegółowo informowała, gdzie znajdują się ich biura, w których karty uczestnictwa w marszu będą wydawane. Jedną z ciekawszych wskazówek mówiła, że obywatele mieli sami tworzyć łańcuch ochronny i oddzielać marsz od widzów. Kolejna mówiła, że w momencie, kiedy są śpiewy, to śpiewać należy, ale kiedy gra

orkiestra, to należy zaprzestać śpiewu, żeby się nie przekrzykiwać. To wszystko się udało. Trzeba podziwiać poziom postawy obywatelskiej, samoorganizacji społeczeństwa, podziwiać organizatorów tego marszu, w tym za tempo, bo w ciągu kilku dni zorganizowano marsz, w istocie narodowy, dla wszystkich. Do tej inicjatywy, do tamtej atmosfery powinniśmy nawiązywać dziś świętując 11 listopada.

Skąd wiedzieli, jak zorganizować święto, jak świętować odzyskanie niepodległości?

Czerpano z doświadczeń francuskich. Cała Europa i Stany Zjednoczone uczyły się od Francuzów, od ich obchodów Rewolucji Francuskiej. Już w pierwszą rocznicę zburzenia Bastylli w Paryżu zbudowano specjalny amfiteatr, w którego budowie uczestniczyli osobiście La Fayette, główny organizator obchodów. Miało to podkreślić formę i treść obywatelskiego święta. Z czasem nabrało ono ceremonialnego wymiaru. Francuzi przywiązują wagę do świętowania na powietrzu, co - jak niejednokrotnie podkreślano - ma także swoje znaczenie. Ogranicza nas tylko sklepienie niebieskie - tak mówili sami Francuzi. Natomiast gdyby powiedzieć o tym, czy Warszawa u schyłku rozbiorów miała doświadczenia w organizacji podobnych wydarzeń... Był inny marsz, który był podobny do tego z 17 listopada 1918 r., w formie, wielkości, tylko w zupełnie innej sytuacji politycznej. Odbył się 3 maja 1916 roku, niemal rok po zajęciu Warszawy przez Niemców. Wzięło w nim udział około stu organizacji, wszystko odbywało się w wielkim ładzie i porządku. Szczególnie uhonorowano wówczas Powstańców Styczniowych. Księżna Zdzisława, małżonka księcia regenta Lubomirskiego, szczegółowo to opisuje. Wydarzenie to dokumentował specjalny albumik. Zawiera około stu zdjęć, każda uczestnicząca w marszu grupa została sfotografowana. Szli m.in. wioślarze, cykliści czy dziennikarze. Nawet Niemcy podziwiali, okupanci

Niemniej 11 listopada obchodzono. Magazyn „Rewja” z 23 listopada 1919 r. wydrukował relację pt. „Uroczysty obchód w Warszawie z pierwszą rocznicą oswobodzenia Królestwa Polskiego od Niemców”. Zwróćmy uwagę - nie było nazwy Święta Niepodległości, nie używano wówczas jeszcze tego terminu. Relacja mówi, że w pochodzie brała udział straż ogniowa, wioślarki, dygnitarze wojskowi i cywilni, orkiestra strażacka, policja, Sybiracy, straż kolejowa, księża katolicki, ewangelicy, rabin, orkiestra pracowników tramwajowych. A już zasadnicza zmiana nastąpiła w roku 1920, czyli po pokonaniu bolszewików. „Ekspres Ilustrowany” relacjonował wówczas obchody „Święta Zwycięstwa” w Warszawie. Były delegacje wojskowe na placu Zamkowym, misje zagraniczne przed ołtarzem polowym, przekazanie buławy marszałkowskiej ofiarowanej Naczelnemu Wodzowi przez wojsko, defilada. Można powiedzieć, że dwa lata po symbolicznej dacie odzyskania niepodległości fetowano triumf Piłsudskiego. Samo święto przekształciło się w kolejnych latach w święto właściwie wojskowe. 12 listopada 1928 roku „Kurier Literacko-Naukowy” poświęcił niemal cały numer dziesięcioleciu odrodzonej Polski. Na okładce widzimy huty, snopki, port, dźwigi. Artykuł wstępny zatytułowany jest „Czym jest niepodległość i jak uczcić dziesięciolecie jej odzyskania?”. Są zdjęcia Piłsudskiego i Mościckiego. W późniejszych latach „Goniec Krakowski” opisywał obchody w Warszawie, z udziałem prezydenta Mościckiego, marszałka Rydz-Śmigłego. Zamieszczono jego zdjęcie, w trakcie dekorowania sztandaru Wileńskiego Pułku Artylerii ufundowanego, co ciekawe, przez społeczeństwo Kaszub. W gazetach z listopada 1938 roku, czyli po dwudziestu latach od odzyskania niepodległości, czuć już było zbliżającą się wojnę, m.in. w zamieszczonych na łamach artykułów. W piśmie „Ilustracja Polska” jest relacja z obchodów rocznicowych, trochę historycznych reminiscencji. Świętowano wówczas zajęcie Śląska Cieszyńskiego, m.in. ukazał się wiersz pt. „Trojak Śląski” poświęcony „powrotowi” Cieszyńska w granice Polski. Gazeta zamieściła przegląd osiągnięć dwudziestolecia - Gdynię, zapórę w Porąbce. Z jednej strony był triumf, ale lektura całości robi wrażenie, bo wiemy, że było to ostatnie święto w II Rzeczypospolitej. Trzeba wspomnieć też, że pierwszy po 1989 roku prezydencki marsz z okazji 11 listopada zorganizował Bronisław Komorowski, w roku 2013. ©

Okazało się, że gwiazdny anturaż - po latach zapomnienia - jest na tyle atrakcyjny dla widza, że warto za inwestować weń 20 mln dolarów - pod koniec lat 70. sumy dość niebagatelnej. Przykładowo „Gwiezdne wojny” George’a Lucasa, które miały premierę w maju 1977 r., kosztowały połowę mniej.

Z powrotem do kina

Jerzy Płazewski, nestor polskiej krytyki filmowej, a poza tym pionier analiz nad kinem s.f. nazwał „Bliskie spotkania trzeciego stopnia” mianem „Kina Nowej Przygody”. Termin szybko stał się kluczem określającym reżyserskie wycieczki końca lat 70. w stronę filmowego wszechświata. A które skutkowały powstaniem wysokobudżetowych widowisk przeznaczonych dla szerokiej publiki.

Jakie cechy miało „Kino Nowej Przygody”? Dynamikę, przygodowość, lekkość, elementy humorystyczne, stosowną scenografię, w której nieodłącznym elementem był kosmita. Zwycię żył, jak w „E.T.”, albo wręcz przeciwnie, jak w „Terminatorze”. Co ważne - takie kino nastawione było na komercję, stąd w ramach nurtu chętnie tworzone nawiązania i sequele, a produkcji filmowej towarzyszyła sprzedaż gadżetów i zabawek.

„Geneza Kina Nowej Przygody - dowodzi w tym duchu Jerzy Szyłak, filmoznawca - wiąże się z dążeniem producentów do tworzenia takich filmów, które sprawiłyby, że widzowie chętnie wydawaliby pieniądze na wizytę w kinie, pomimo rosnącej popularności telewizji (...) Twórcy tego typu widowisk twierdzili też, że kieruje nimi nostalgia za dawnym kinem i chęć tworzenia takich produkcji, jakie sami dawniej z przyjemnością oglądali”.

Wabienie widza

To ostatnie, czyli kinowa nostalgia, jest w przypadku Stevena Spielberga dość istotne. Urodzony w 1946 r. wychował się - jak sam twierdzi w wywiadach - na fantastyczno-naukowej klasycie lat 50. i 60.: „Wojnie światów”, „Dniu, w którym zatrzymała się Ziemia”, „Inwazji porywaczy ciał”, czy wreszcie „Planie 9 z kosmosu”, słusznie uznanym za najgorszy film w historii amerykańskiej s.f.

Można zrozumieć Spielbergowy sentyment do tamtych ramot, których przesłanie osadzone było w klimacie zimnej wojny, zaś od strony wizualnej przypominały paradokumentalne propagandówki. „Wojna światów”, nagrodzona - jak na ironię - Oscarem za efekty specjalne, ma w sobie tyleż sensacyjności co nudy, a „Inwazja porywaczy ciał”, która aż kusi tytułem, skupia się jedynie na budowaniu u oglądających parano-

„Bliskie spotkania trzeciego stopnia” były pierwsze, ale to „Gwiezdne wojny” zdobyły większą popularność. Tym niemniej to film Spielberga zmienił kino SF raz na zawsze.

KOSMICI PO LIFTINGU WEDŁUG STEVENA SPIELBERGA

15 listopada 1977 r. miała miejsce premiera „Bliskich spotkań trzeciego stopnia” - filmu Stevena Spielberga, człowieka, który popkulturę zabrał ponownie w kosmos.

Mariusz Grabowski

icznego klimatu. O „Planie 9 z kosmosu” lepiej zamilczeć.

Powrót do tematyki kosmicznej w zamyśle Spielberga i Lucasa miał być czymś zupełnie innym. Szyłak pisze: „miał zadziwić i zainteresować widza atrakcyjnymi plenerami, obfitością efektów specjalnych i zaskakującymi pomysłami inscenizacyjnymi (...) z wieloma zwrotami i ciekawymi wydarzeniami. W tak intensywnie prowadzoną fabułę twórcy wplatali dowcipne wypowiedzi i sceny komiczne” (tekst „Kino Nowej Przygody. Jego cechy i granice” z 2011 r.).

Kierunek: kosmos

O ile w „Gwiezdnym wojnach” dowcipnisiów nie brakuje, to „Bliskie spotkania trzeciego stopnia” są pod tym względem stonowane. Główny bohater - pracujący w elektrowni Roy Neary - ma za zadanie zbadać przyczyny zakłóceń energetycznych na znacznym obszarze stanu Indiana. Gdy zjawia się na miejscu, jego furgonetka zostaje nagle oświetlona intensywnym światłem i wpada w turbulencje. Ta-

kie oko w oko z kosmitami raczej nie skłania do dowcipkowania.

Od tego momentu celem egzystencji Roya jest pogoń za obcymi. Co więcej, jest głęboko przekonany, że spotkanie z obcą formą życia dojdzie u stóp góry Devils Tower, znajdującej się w Hrabstwie Crook w stanie Wyoming. Dodatkowo w sprawie miesza się armia, która także chce uczestniczyć w spotkaniu z kosmitami. W finale dochodzi do spotkania z obcą cywilizacją. Na tyle udanego, że Roy wsiada na statek przybyszów i uszczęśliwiony wylatuje w ich towarzystwie w gwiazdy.

Naiwne? Zapewne, ale fabuła odgrywała w tym filmie znaczącą rolę, nie mniej niż wizualność, za którą „Bliskie spotkania” dostała Oscara. Faktycznie, zdjęcia autorstwa Vilmosa Zsigmonda, ukazujące pulsujący światłem i muzyką statek Obcych robiły piorunujące wrażenie.

Profesor od UFO

W przeciwieństwie do innych twórców, Spielberg miał na tyle rozsądku, że w filmie ani razu nie widzimy kosmitów. Ich rozświe-

tlony statek wystarczył oglądającym do uruchomienia wyobraźni. Zresztą, jak twierdził później w wywiadach, chciał oddać na ekranie własną wizję tego, jak „naprawdę mógłby wyglądać nasz pierwszy kontakt z inną cywilizacją”.

Konsultantem „Bliskich spotkań” był prof. Josef Allen Hynek, astronom a z zamiłowaniem ufolog, doradca US Army w kwestiach kontaktów z kosmitami. W sferach naukowych Hynek traktowany był z przymrużeniem oka, ale jego nazwisko dawało filmowi stosownej powagi. Pojawił się zresztą na ekranie w końcowych scenach.

Za wojskowe pieniądze Hynek, przez blisko dwie dekady, realizował tzw. Project Blue Book, który dotyczył wyłącznie obserwacji Niezidentyfikowanych Obiektów Latających. W jego ramach oficjalnie przebadano 12 tys. 618 przypadków UFO. Można sobie wyobrazić, że dla Spielberga był prawdziwym autorytetem w kwestiach pozaziemskich cywilizacji, a ich nocne pogaduchy o kosmitach musiały być nad wyraz ekscytujące.

Jak go nazwiemy?

Przejdźmy do kwestii nomenklatury. Gdy już „Bliskie spotkania” święciły ekranowe triumfy, wśród fanów rozgorzała dyskusja nad tytułem. Chociaż w samym filmie nigdy nie pojawia się wytłumaczenie tytułu, nietrudno odgadnąć, że „Bliskie spotkania trzeciego stopnia” to bezpośredni kontakt z obcą formą życia. Sformułowanie pochodzi wprost od wspomnianego wyżej Josefa Allena Hynka, który stosował je w swoich książkach.

„Mniej bliskie” są zatem spotkania drugiego i pierwszego stopnia: spotkanie drugiego stopnia to odkrycie dowodów potwierdzających wizytę obcych form życia na Ziemi, a spotkanie pierwszego stopnia to jedynie zobaczenie UFO.

Logicznie więc tytuł jest sprzeczny - podnoszono w licznych sporach na temat filmu. Owładnięty paranoją na temat ufoludków Roy Neary powinien być bohaterem inaczej zatytułowanej fabuły. W 1980 r. Spielberg wyznał w rozmowie z dziennikarzami „The Magazine of Fan-

tasy & Science Fiction”, że początkowo film miał mieć tytuł „The Visit”, ale nie spodobał się gościom wykładającym pieniądze, czyli szefom Columbia Pictures. Był - jak argumentowali - zbyt „pospolity”, za mało pozabawiony „elementu tajemniczości”.

A co z rodziną?

Sięgnijmy do kolejnego wywiadu Spielberga, w którym odnosi się do innego zarzutu: zakończenia filmu i beztróskiego opuszczenia Ziemi przez Roya Neary’ego. W 2005 r. reżyser dla „Cinema Confidential” mówił tak: „Wiem, że »Bliskie spotkania« opowiadały o facecie, którego nienasycona ciekawość, rozwijająca się obsesja i rodzaj psychicznej implantacji odciągnęły od rodziny, i który, tylko raz się obejrzawszy, wszedł na statek-matkę. To było zanim miałem dzieci. To był 1977 rok. Więc napisałem to beztrósko. Dzisiaj nigdy nie pozwoliłbym facetowi zostawić rodziny i iść na statek”.

Zarzut o nie dość prorodzinne zachowanie głównego bohatera wydaje się dziś co najmniej zabawny. Po „Obcym - 8. pasażerze Nostromo”, „Ukrytym wymiarze”, „Galaktyce terroru” czy „Ciemnej stronie Księżyca”, w których krwawa jatka miesza się z kaskadami strachu, zarzuty obrońców rodziny i ogniska domowego wydają się świadectwem zamierzchłej epoki. Kino s.f. poszło w zupełnie innym kierunku niż ten, który wytyczyli Spielberg i Lucas.

Kosmici i pieniądze

Na koniec oddajmy jeszcze raz głos Jerzemu Szyłakowi, który trafnie zauważa, że za „Kinem Nowej Przygody”, tak jak za wszystkim fenomenami Hollywoodu, stały pieniądze. „Hollywoodzcy producenci walczyli o to, by do kin powrócili widzowie, skutecznie od nich odciągani przez telewizję. »Gwiezdne wojny«, które miały premierę w maju 1977 roku, prezentowały się nader skromnie w zestawieniu z innymi filmami, jakie wówczas powstały. Nie towarzyszyła im agresywna kampania reklamowa. Były filmem zrealizowanym za stosunkowo niewielkie pieniądze (13 mln dolarów; dla porównania - budżet »King Konga« z 1976 roku wynosił 24 mln) i nie występowały w nim popularne gwiazdy. A jednak odniosły sukces natychmiastowy i tak ogromny, że »Bliskie spotkania trzeciego stopnia« Stevena Spielberga, które miały premierę w listopadzie 1977 roku, postrzegano już jako przedłużenie fali zapoczątkowanej przez obraz Lucasa”.

Mniejsza już o to, czy palmę pierwszeństwa wręczymy Spielbergowi czy Lucasowi. Ich filmy stanowiły powrót kina w kosmos, rzeczywistość, na której dłużej jeszcze zarabiać będą kolejne pokolenia filmowców. ©

10 NAJPOPULARNIEJSZYCH STACJI

TELE PANORAMA

Program telewizyjny

FILM PRZYGODOWY PIĄTEK TVN 20:00

Diuna: Część druga

Paul i Jessica zaczynają żyć wśród Fremenów na pustyni. Proroctwo zdolności Paula są coraz silniejsze, a Jessica staje się Wielką Matką Fremenów. „Diuna: Część druga” ukazuje imponującą podróż Paula Atrydy, który zawiera sojusz z Chanii i Fremenami. Jednocześnie wkracza na wojenną ścieżkę, palając żądzą zemsty na spiskowcach, którzy doprowadzili do upadku jego rodziny. Stając przed wyborem między miłością życia a losem znanego wszechświata, Paul pragnie zapobiec tragicznej przyszłości, którą tylko on potrafi przewidzieć. Epopeja, będąca adaptacją uznanego bestsellera Franka Herberta pod tytułem „Diuna”, powraca z dotychczasowymi i nowymi gwiazdami, wśród których znaleźli się: Timothée Chalamet, Zendaya,

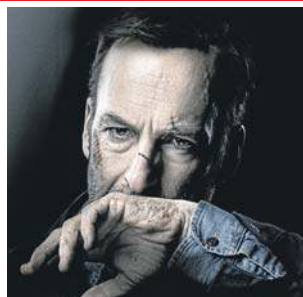

Rebecca Ferguson, Josh Brolin, Austin Butler, Florence Pugh, Dave Bautista, Christopher Walken, Léa Seydoux, Souheila Yacoub, jak również Stellan Skarsgård, Charlotte Rampling i Javier Bardem. Film produkcji Warner Bros. Pictures i Legendary Pictures to kontynuacja nagrodzonej sześcioma Oscarami „Diuna” z 2021 roku

FILM SENSACYJNY WTOREK POLSAT 20:00

Nikt

Czasami człowiek, którego nie zauważasz, jest najniebezpieczniejszy. Bob Odenkirk („Zadzwoni do Saula”) wcieli się w postać upokarzanego i niedocenianego ojca i męża, który doprowadzony do ostateczności diametralnie zmienia oblicze. Hutch Mansell wiezie zwyczajne życie, razem z żoną Beccą (Connie Nielsen) wychowują dwójkę dzieci – Blake’a (Gage Munroe) i Abby (Paisley Cadourath). On zarabia na ich utrzymanie skromną pracą biurową. Pewnej nocy złodzieje włamują się do domu i grożą im bronią. Hutch nie podejmuje walki, ustępuje i pozwala im odejść. Wszyscy traktują zachowanie Hutch’a jako porażkę. Jego nastoletni syn jest nim rozczarowany, a żona nim gardzi. Nikt nie podejrzewa, że następstwa tego incydentu przeleją czarę goryczy w umyśle

Hutch’a, wyzwolą uśpione instynkty i w gniewie pchną go na brutalną ścieżkę, która ujawni mroczne sekrety i zabójcze umiejętności. Gdy wkrótce potem Hutch znów będzie musiał chronić swoją rodzinę przed niebezpiecznym przeciwnikiem (Aleksiej Serebryakow), tym razem upewni się, że nie zostanie zlekceważony.

FILM KRYMINALNY NIEDZIELA POLSAT 20:00

Duchy w Wenecji

Thriller z elementami nadprzyrodzonymi i kolejna odsłona losów słynnego detektywa, Hercule’a Poirota, bohatera książek Agathy Christie. Akcja filmu rozgrywa się w powojennej Wenecji. Rok 1947. Emerytowany detektyw Poirot (Kenneth Branagh) mieszka na dobrowolnym wygnaniu w najbardziej olśniewającym mieście świata. Niechętnie uczestniczy w życiu towarzyskim. Pewnego dnia spotyka starą przyjaciółkę, pisarkę i autorkę kryminałów Ariadne Oliver (Tina Fey), która prosi go o pomoc, zapewniając, że tym razem pomoc ta nie będzie miała nic wspólnego z przestępczością. Oliver chce, aby Poirot wziął razem z nią udział w organizowanym przez słynną śpiewaczkę operową Rowenę Drake (Kelly Reilly) seansie spirytystycznym i pomógł jej udowodnić, że to oszustwo.

Detektyw przyjmuje zaproszenie na seans spirytystyczny w pałacu, nawiedzonym przez duchy skrzywdzonych dzieci (budynek podczas wojny był sierocińcem). Właścicielka pałacu, pogrążona w żalobie, zaprasza na

seans słynne medium (Michelle Yeoh), pragnąc nawiązać kontakt z tragicznie zmarłą córką. Gdy jedna z zaproszonych osób zostaje zamordowana, tylko detektyw Poirot może znaleźć wyjście z tego świata mrocznych tajemnic.

PONIEDZIAŁEK 24 Listopada

TVP1

7.00 Msza święta na Jasnej Górze
7.30 Studio Raban **8.00** Serwis Info
8.20 Zaraz wracam (42) **9.00** Ranczo (16) **10.00** Komisarz Alex (32) **11.00** Ojciec Mateusz (3) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes, Agropogoda **12.40** Magazyn rolniczy **12.55** Planeta Ziemia III: Pustynie i sawanny **14.00** Wichrowe wzgórza (303) – serial obyczaj. Turcja 2024

15.00 Serwis Info – magazyn
15.15 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.05 Dziedzictwo (757) – serial obyczaj. Turcja
17.00 Telexpress
17.30 Jaka to melodia?
18.10 Klan (4602)
18.35 Flesz 19.30
18.45 Akacja 38 (753) – serial obyczaj. Hiszpania

19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Teatr TV: Matka Joanna od Aniołów – spektakl Polska 2025
Reż. Weronika Szczawińska, wyk. Piotr Wawer jr, Beata Bandurska, Rafał Cieluch
22.00 Postscriptum
22.30 Lepsza strona świata
Franciszek Cofta wraz z przewodniczką Caritas Polska, Dominiką Chylewską, wyrusza w podróż, by sprawdzić, czy pomaganie ma znaczenie. Odwiedzą miejsca działalności Caritas w Polsce i za granicą.
23.40 Balans bieli – magazyn
0.15 Wykrywacz kłamstw
0.40 Zwerbowana miłość – film *** sensacyjny Polska 2010

TVP2

5.35 M jak miłość (1640) **6.25** Rodzina (nie od) święta **6.55** Barwy szczęścia (3262) **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn **11.50** Okrasa łamie przepisy – magazyn **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Miłość i nadzieja (336) – serial obyczaj. Turcja **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (789) – serial obyczaj. Polska

15.00 Koło fortuny – extra
15.05 La Promesa – pałac tajemnic (277) – telenowela
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Miłość i nadzieja (337) – serial obyczaj. Turcja
18.15 Va banque – teleturniej
18.50 Jeden z dziesięciu – teleturniej
19.25 Barwy szczęścia (3262) – serial Polska
19.55 Domowe patenty
20.05 Barwy szczęścia (3263) – serial Polska
20.40 Kulisy „M jak miłość”
20.55 M jak miłość (1891) – serial Polska
21.55 Na sygnale (790, 791) – serial obyczaj. Polska
22.55 Cztery pory roku w Hawanie (1) – serial krym. Hiszpania/Kuba 2016
Reż. Félix Viscarret, wyk. Jorge Perugorria, Carlos Enrique Almirante, Luis Alberto Garcia
23.55 Jackie – film biograf. USA/ *** Chile/Francja/Chiny 2016
Reż. Pablo Larraín, wyk. Natalie Portman, Peter Sarsgaard, Greta Gerwig
1.50 Stulecie Winnych (46)

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.30** Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny **9.30** Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny Polska 2020 **11.30** Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024 **14.40** Dlaczego ja? (1511) – serial fabularno-dokumentalny Polska

15.50 Wydarzenia
16.20 Interwencja – magazyn
16.30 Na ratunek 112 (1111)
17.00 Gliniarze (1147)
18.00 Pierwsza miłość (4100) – serial Polska
18.50 Wydarzenia
19.15 Gość „Wydarzeń”
19.55 Milionierzy – teleturniej
20.30 Za szybcy, za wściekli *** – film sens. USA/Niem. 2003
Reż. John Singleton, wyk. Paul Walker, Tyrese Gibson, Eva Mendes
Były policjant, uczestnik nielegalnych wyścigów zawodowych, wróci do pracy, jeśli pomoże schwytać groźnego przestępcę...
22.55 Wrogowie publiczni **** – dramat kryminalny USA/Japonia 2009
Reż. Michael Mann, wyk. Christian Bale, Johnny Depp, Christian Stolte
W połowie lat 30. XX w. John Dillinger był najbardziej poszukiwanym przestępcą Ameryki. A powstająca FBI potrzebowała takiego przeciwnika...
1.55 Nieobliczalny – film USA/W. *** Bryt./Rumunia 2006

TVN

5.05 Jak to jest zrobione? **5.40** Uwaga! **5.55** Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny **6.50** Kuchenne rewolucje: Pizzeria „Solare”, Biała Podlaska **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje: Wrocław – Bistro „Zapętlone” – reality show **13.55** The Floor – teleturniej **14.35** Ukryta prawda (1516, 1748) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2023

16.50 Szpital św. Anny (10)
Zosia zajmuje się nauczycielem, który dostał napadu furii, a także szesnastolatkiem, który został przez niego zaatakowany. Kasia przyjmuje na pediatrę noworodka mającego kłopoty z oddychaniem.
17.55 Detektywi (266)
19.00 Fakty
19.40 Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich
19.55 Uwaga! – magazyn
20.10 Doradca smaku
20.15 Na Wspólnej (4121) – serial Polska
20.55 The Floor – teleturniej
21.35 Skazani na Shawshank **** – dramat psychologiczny USA 1994
Reż. Frank Darabont, wyk. Tim Robbins, Morgan Freeman, Bob Gunton
Opowieść o męskiej przyjaźni i trudach codziennego życia w więziennych warunkach. Adaptacja opowiadania Stephena Kinga, siedem nominacji do Oscara.
0.30 Annezja – film kryminalny *** USA/Niemcy 2004
2.35 Co za tydzień – magazyn

TVN7

6.25 Szkoła **8.20** Ukryta prawda **11.25** W-11 Wydział Śledczy **12.55** Detektywi **14.55** Szpital św. Anny (62) **15.55** Sąd rodzinny **16.55** Sekrety życia **17.55** Zagadki losu – serial fabularno-dokumentalny **19.00** Ukryta prawda **20.00** **** Księgowy – film sens. USA 2016, reż. Gavin O'Connor, wyk. Ben Affleck, Anna Kendrick **22.50** **** Ciekawy przypadek Benjamin Buttona – melodramat USA 2008, reż. David Fincher, wyk. Brad Pitt, Cate Blanchett **2.10** Poukładani **2.40** Mówię Wam

TVP Kultura

9.00 Przedwiośnie (3) **10.05** *** Piesń triumfującej miłości – film fantasy Polska 1969 **10.45** **** Wojna światów – film sf USA 1953 **12.20** Wielcy mistrzowie malarstwa **13.35** Tamte lata, tamte dni **14.15** **** Ten szalony, szalony świat – kom. USA 1963 **17.00** Przedwiośnie (4) **18.05** Tygodnik kulturalny **19.00** Muzyka w zabytkach **20.00** **** Jutro będziemy szczęśliwi – komediodr. Fr./W. Bryt. 2016 **22.05** Porozmawiajmy szczerze **22.45** **** W upalną noc – dramat USA 1967

TVP Sport

8.35 Piłka nożna: Widzew Łódź – Korona Kielce **10.50** (L) Futsal: MŚ kobiet na Filipinach: Argentyna – Polska **12.55** Reportaż **13.20** (L) Piłka nożna: MŚ do lat 17 w Katarze: 1. półfinał **15.35** Piłka nożna: Stal Stalowa Wola – Olimpia Grudziądz **16.35** (L) Piłka nożna: MŚ do lat 17 w Katarze: 2. półfinał **18.50** Mundial 2026: Legendy miejskie **19.30** Magazyn Betclic 2. Ligi **20.15** Magazyn Betclic 1. Ligi **21.35** Gol **22.55** Sportowy wieczór **23.25** Boks: Tenshin Nasukawa – Takuma Inoue

PROGRAM MUZYCZNY NIEDZIELA

TVP 2 22:35

Gdzie jesteś Mały Książę

W pierwszą rocznicę śmierci TVP pokaże program wspomnieniowy o Ryszardzie Poznańskim, kompozytorze, muzyku, członku zespołu Trubadurzy, twórcy niezapomnianych przebojów, takich jak: „Znamy się tylko z widzenia”, „Trzynastego”, „Nie bądź taki szybki Bill”, „Gdzie się podziały tamte przywatki”. Artystę wspominają przyjaciele i inni muzycy.

WTOREK 25 Listopada

TVP1 DV3 IT

7.00 Msza święta na Jasnej Górze **7.30** Kościół z bliska **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (43) **9.00** Ranczo (17) **10.00** Komisarz Alex (33) **11.00** Ojciec Mateusz (4) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes, Agropogoda **12.40** Magazyn rolniczy **12.55** Pory roku w Ameryce: Wiosna – serial dok. **14.00** Wichrowe wzgórze (304)

15.00 Serwis Info – magazyn **15.15** Reporterzy – magazyn **15.35** Gra słów. Krzyżówka **16.05** Dziedzictwo (758) – serial obyczaj. Turcja **17.00** Telexpress **17.30** Jaka to melodia? **18.10** Klan (4603) **18.40** Flesz 19.30 **18.45** Akacyjowa 38 (754) – serial obyczaj. Hiszpania

19.30 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.30** Zaraz wracam (44) Odważne zdjęcie Zosi wywołało burzę komentarzy w Polskim Polu i wciąż budzi emocje mieszkańców. W obozie Filara narasta panika, co prowadzi do decyzji o szybkim pozbyciu się ubojni.

21.05 Respect – film biograf. USA/ ******* Kanada 2021 Reż. Liesl Tommy, wyk. Jennifer Hudson, Forest Whitaker, Marlon Wayans **23.40** Dziesięcioro przykazań (1) ******** – film biblijny USA 1956 Reż. Cecil B. DeMille, wyk. Charlton Heston, Yul Brynner, Anne Baxter

1.50 Wykrywacz kłamstw

********* koniecznie ******** zdecydowanie tak ******* możesz ****** nie musisz ***** zdecydowanie nie **(L)** na żywo

TVP2 DV3 IT

5.35 M jak miłość (1641) **6.25** Wiczorową porą – reportaż **6.55** Barwy szczęścia (3263) **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn **11.50** Rosół polski – magazyn **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Miłość i nadzieja (337) – serial obyczaj. Turcja 2022 **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (790) – serial obyczaj. Polska 2025

15.00 Koło fortuny – extra **15.05** La Promesa – pałac tajemnic (278) – telenowela **16.00** Koło fortuny – teleturniej **16.35** Familiada – teleturniej **17.20** Miłość i nadzieja (338) **18.15** Va banque – teleturniej **18.50** Jeden z dziesięciu **19.25** Barwy szczęścia (3263) **19.55** Domowe patenty **20.05** Barwy szczęścia (3264) – serial Polska

20.40 Kulisy „M jak miłość” **20.55** M jak miłość (1892) – serial Polska **21.50** Na sygnale (792) – serial obyczaj. Polska **22.25** Magazyn Ekspresu Reporterów **23.30** Fin del Mundo? – komedio- ******* dramat Polska 2023

Reż. Piotr Dumala, wyk. Stanisław Brudny, Helena Norowicz, Andrzej Szeremeta Waldi i jego siostry odkrywają nadprzyrodzone moce, gdy niespodziewani goście wciągają ich w tajny plan. Zmusza to zmarłych rodziców do interwencji zza grobu.

1.10 Herkules – film przygodowy ******* USA/Węgry 2014

Polsat DV3 IT

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.30** Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny **9.30** Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny Polska 2020 **11.35** Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny **14.40** Dlaczego ja? (1512) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025

15.50 Wydarzenia **16.15** Pogoda **16.20** Interwencja – magazyn **16.30** Na ratunek 112 (1112) **17.00** Gliniarze (1148) **18.00** Pierwsza miłość (4101) – serial Polska **18.50** Wydarzenia **19.15** Gość „Wydarzeń” **19.55** Milionerzy – teleturniej **20.35** Królowa wojownik – dramat ******* hist. USA/RPA/Irlandia 2022

Reż. Gina Prince-Bythewood, wyk. Viola Davis, Thuso Mbedu, Lashana Lynch Film zainspirowany prawdziwymi wydarzeniami rozgrywającymi się w XIX wieku w afrykańskim królestwie Dahomej (terytorium obecnego Beninu). To pełna akcji opowieść o elitarnym, całkowicie kobiecej jednostce wojskowej. Wojowniczkami były łowczyniami niewolników.

23.35 60 sekund ******* – film sensacyjny USA 2000 Reż. Dominic Sena, wyk. Nicolas Cage, Angelina Jolie, Robert Duvall

2.00 Spis drani ******* – thriller USA 2011

TVN DV3 IT

5.05 Jak to jest zrobione? **5.40** Uwaga! **5.55** Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje: „Zajazd w Strażnicy”, Ujsoły – reality show **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje: Bistro „Le Papillon Noir”, Katowice – reality show **13.55** The Floor – teleturniej **14.35** Ukryta prawda (1517, 1518) – serial fabularno-dokumentalny

16.50 Szpital św. Anny (11) Marta i Tomek zostają napadnięci przez uzbrojonego mężczyznę i wraz z karetką uprowadzeni przez niego do domu na odludziu. Zyta otrzymuje wiadomość, że znalazł się dawca dla jej pacjentki z białaczką.

17.55 Detektywi (267) – serial fabularno-dokumentalny **19.00** Fakty **19.55** Uwaga! – magazyn **20.10** Doradca smaku: Bajgiel z jajkiem sadzonym **20.15** Na Wspólnej (4122) – serial Polska

20.55 The Floor – teleturniej **21.35** Ślub od pierwszego wejrzenia – real tv Dla dawnych singli codzienność obowiązków okazują się trudnym testem. Ekspertki wspierają pary w budowaniu wspólnej rutyny.

22.40 Kuba Wojewódzki – talk show **23.45** Superwizjer – magazyn **0.25** Dom wygranych – komedia ******* kryminalna USA 2017 Reż. Andrew J. Cohen

2.10 Skazana (5, 6)

TVN7 DV3 IT

6.25 Szkoła **8.20** Ukryta prawda **11.25** W-11 Wydział Śledczy **12.55** Detektywi **14.55** Szpital św. Anny (63) **15.55** Sąd rodzinny **16.55** Sekrety życia **17.55** Zagadki losu **19.00** Ukryta prawda **20.00** ******* W morzu ognia – film sens. USA 1997, reż. Félix Enriquez Alcalá, wyk. Steven Seagal, Marg Helgenberger **22.20** ******** Diuna – film sf USA/Kan. 2021, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Rebecca Ferguson **1.40** ******* Batman Forever – film fantasy USA/W. Bryt. 1995 **4.00** Fachowcy **4.40** Druga strona medalu **5.25** Szkoła

TVP Kultura DV3 IT

9.00 Przedwiośnie (4) **10.00** ******** Płoty – dramat USA/Kan. 2016 **12.30** Przełomy w muzyce – koncert z okazji upadku muru **13.40** Hala odlotów **15.20** ******** Różowa Pantera kontratakuję – komedia krym. W. Bryt./USA 1976 **17.10** Przedwiośnie (5) **18.15** Łódź Kultury **18.55** Wyspiarński – Kraków – Melancholia **20.00** Teatr TV: Pradziady – spektakl Polska 2018, reż. Michał Zduńik **21.10** ******** Klatka dla ptaków – komedia USA 1996 **23.20** W poszukiwaniu dobrego filmu **23.55** Tehachapi

TVP Sport DV3 IT

9.55 Magazyn Betlic 1. Ligi **11.20** Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Widzew Łódź – Korona Kielce **13.35** Gol **15.00** Futsal: Mistrzostwa Świata kobiet na Filipinach: Argentyna – Polska **17.10** Zawody siłaczy: LM Strongman: Serbia **18.05** Studio **18.25** **(L)** Hokej na lodzie: Superpuchar Polski: Mecz w Tychoch: GKS Tychy – JKH GKS Jastrzębie **21.05** Retro TVP Sport **23.00** Sportowy wieczór **23.45** Boks: Piotr Soczyński – Ramazan Muslimow **2.10** Boks: Tenshin Nasukawa – Takuma Inoue

TV4 DV3 IT

7.55 Bogaty dom – biedny dom **8.55** Policjantki i policjanci (200, 201) **10.55** Na ratunek 112 **11.55** Trudne sprawy **14.55** Ktoś tu kłamie? **16.55** Łowcy skarbow. Kto da więcej **18.00** Policjantki i policjanci (1366, 1367) – serial Polska **20.00** Uroczysko (206) – serial krym. Polska **20.30** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (985) **21.30** Sprawiedliwi. Trójmiasto (102) **22.40** ******** Najpierw strzelaj, potem zwiędzaj – komedia sens. W. Bryt./USA 2008, reż. Martin McDonagh **0.50** Love Island. Wyspa miłości **1.55** Hardkorowy lombard

TV Trwam DV3 IT

11.40 Ma się rozumieć **12.20** Wypaczone sumienia **13.00** Bogu się podobać **13.30** Msza św. **14.30** Kierownik duchowy Sekretarki Bożego Miłosierdzia **15.00** Niebieskooki Anioł **16.10** Jestem mamą **16.40** Zdrowie z Bożej apteki **17.00** Wierzę w Boga **17.30** Burza w okręgu krakowskim **18.15** Rozmowy niedokończone **19.30** Każdy maluch to potrafi **19.45** Modlitwa z udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Półki idealny **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** To nic takiego **23.15** Wyzwolenie

TV Puls DV3 IT

6.00 Nash Bridges (18, 19) **8.00** Kobra – oddział specjalny (13) **9.00** Unforgettable: Zapisane w pamięci (37) **10.00** Zbuntowany anioł (187, 188) **11.55** Wspaniałe stulecie (36, 37) **13.50** Lombard. Życie pod zastaw (660, 661) **15.50** Ranczo (25, 26) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (920, 921) **20.00** ****** Prowokacja – film sens. USA 2005 **21.55** ****** Zabójca idealny – film sens. USA/Hiszp./Szwecja 2016 **23.35** ******* Zły porucznik – film sens. USA 2009 **2.05** Dzielnica strachu (433)

(DV3 IT) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

ŚRODA 26 Listopada

TVP1 DV3 IT

7.00 Msza święta na Jasnej Górze **7.30** Rodzina (nie od) święta **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (44) **9.00** Ranczo (18) – serial kom. **10.00** Komisarz Alex (34) – serial krym. **11.00** Ojciec Mateusz (5) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes, Agropogoda **12.40** Rok w ogrodzie extra **12.55** Pory roku w Ameryce **14.00** Wichrowe wzgórze (305)

15.00 Serwis Info – magazyn **15.15** Reporterzy – magazyn **15.35** Gra słów. Krzyżówka **16.05** Dziedzictwo (759) – serial obyczaj. Turcja **17.00** Telexpress **17.30** Jaka to melodia? **18.10** Klan (4604) **18.45** Akacyjowa 38 (755) – serial obyczaj. Hiszpania

19.30 19.30 **19.55** Pytanie dnia **20.25** Zaraz wracam (45) Przed ubojnią Filara trwa zorganizowany przez Marię głośny strajk, który szybko przyciąga uwagę mieszkańców i mediów. Napięcie rośnie, a przyjazd inspektoratu z policją tylko podsyca emocje i zaostrza sytuację.

20.55 **(L)** Piłka nożna: Liga Mistrzów UEFA: Arsenal FC – Bayern Monachium **23.05** Respect – film biograf. USA/ ******* Kanada 2021 Reż. Liesl Tommy, wyk. Jennifer Hudson, Forest Whitaker, Marlon Wayans

1.35 Wykrywacz kłamstw **2.00** Święta w Maple Creek ******* – komedia rom. Kan. 2020

TVP2 DV3 IT

5.30 M jak miłość (1642) **6.20** Pożyteczni.pl – magazyn **6.55** Barwy szczęścia (3264) **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn **11.55** Gwiazdorska kuchnia Ani – magazyn **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Miłość i nadzieja (338) – serial obyczaj. Turcja **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (791) – serial obyczaj. Polska

15.00 Koło fortuny – extra **15.05** La Promesa – pałac tajemnic (279) – telenowela **15.50** Domowe patenty **16.00** Koło fortuny – teleturniej **16.35** Familiada – teleturniej **17.20** Miłość i nadzieja (339) – serial obyczaj. Turcja **18.15** Va banque – teleturniej **18.50** Jeden z dziesięciu – teleturniej **19.25** Barwy szczęścia (3264, 3265) – serial Polska

20.35 Przepis dnia – magazyn **20.55** Na dobre i na złe (971) – serial Polska **21.55** Na sygnale (793, 794) – serial obyczaj. Polska **22.55** Peaky Blinders (19) Tommy otrzymuje tajemniczy list. Szybko stanie się jasne, że gang Peaky Blinders znajduje się w śmiertelnym niebezpieczeństwie. By móc walczyć o przetrwanie Tom postanawia uciec z kraju.

0.05 Wakacyjna terapia – komedia ******* dia Francja 2018 Reż. Eloise Lang **1.45** Cztery pory roku w Hawanie (1) – serial krym. Hiszpania/Kuba 2016

Polsat DV3 IT

5.20 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.30** Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny **9.30** Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny Polska 2020 **11.30** Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny **14.40** Dlaczego ja? (1513) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025

15.50 Wydarzenia **16.15** Pogoda **16.20** Interwencja – magazyn **16.30** Na ratunek 112 (1113) **17.00** Gliniarze (1149) **18.00** Pierwsza miłość (4102) – serial Polska **18.50** Wydarzenia **19.15** Gość „Wydarzeń” **19.55** Milionerzy – teleturniej **20.35** Zróbmy sobie wnuka ******* – komedia Polska 2003

Reż. Piotr Weresniak, wyk. Andrzej Grabowski, Małgorzata Kożuchowska, Zbigniew Zamachowski Los dwójki dzieci, Zosi i Janka, spędza sen z powiek Mańkowi Koseli. Żadna z pociech nie wstąpiła jeszcze w związek małżeński. Ojciec stawia sobie za punkt honoru doprowadzenie ich do ołtarza.

22.20 Poranek kojota – komedia ******* Polska 2001 Reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Maciej Stuhr, Karolina Rosińska, Tadeusz Huk **0.25** Szeftowa – komedia USA ******* 2016 **2.40** Nasz nowy dom **3.50** Ewa gotuje

TVN DV3 IT

5.40 Uwaga! **5.55** Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny **6.50** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Szafran”, Łódź – reality show **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Retka”, Łódź – reality show **13.55** The Floor – teleturniej **14.35** Ukryta prawda (1519, 1520) – serial fabularno-dokumentalny Polska

16.50 Szpital św. Anny (12) – serial obyczaj. Polska **17.55** Detektywi (268) **19.00** Fakty **19.55** Uwaga! – magazyn **20.10** Doradca smaku **20.15** Na Wspólnej (4123) – serial Polska

20.55 The Floor – teleturniej **21.35** Kurier – film sensacyjny Polska 2019 Reż. Władysław Pasikowski, wyk. Philippe Tokiński, Julie Engelbrecht, Bradley James Historia szpiegowska, inspirowana misją Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Film opowiada o kilkunastu dniach przed wybuchem Powstania, kiedy dowództwo AK rozważa wszystkie za i przeciw rozpoczęciu otwartej bitwy z Niemcami.

23.55 Wszyscy moi przyjaciele ******* nie żyją – dramat kryminalny Polska 2020 Reż. Jan Belcl, wyk. Michał Meyer, Adam Woronowicz, Julia Wieniawa-Narkiewicz **2.05** Jestem legendą – film sf ******** USA/W. Bryt. 2007 **4.15** Uwaga! – magazyn

TVN7 DV3 IT

6.25 Szkoła **8.20** Ukryta prawda **11.25** W-11 Wydział Śledczy **12.55** Detektywi **14.55** Szpital św. Anny (64) **15.55** Sąd rodzinny **16.55** Sekrety życia **17.55** Zagadki losu **19.00** Ukryta prawda **20.00** ******* Legendy ringu – komedia USA 2013, reż. Peter Segal, wyk. Robert De Niro, Sylvester Stallone **22.25** ******* Bękarty – komedia USA 2017, reż. Lawrence Sher, wyk. Owen Wilson **0.45** ******* Dwa tygodnie na miłość – komedia rom. USA/Australia 2002, reż. Marc Lawrence, wyk. Sandra Bullock **2.55** Żyjąc z potworem **3.50** Usterka

TVP Kultura DV3 IT

9.00 Przedwiośnie (5) **10.10** ******** Różowa Pantera kontratakuję – komedia krym. W. Bryt./USA 1976 **12.05** Wyspiarński – Kraków – Melancholia **13.10** Tygodnik kulturalny **14.00** Wydarzenie aktualne **14.30** ******** Pan Tadeusz – film Polska/Fr. 1999 **17.10** Przedwiośnie (6) **18.10** Ktorędy po sztukę **18.30** Informacje kulturalne **18.50** Reżyserzy **19.45** Niepojęte **20.00** ******* Fucking Bombholm – dramat Polska 2022 **21.50** Profesor T. (18) **22.55** Hala odlotów **23.55** Jan Ptaszyn Wróblewski i przyjaciele

TVP Sport DV3 IT

8.05 Biatlon letni: Letni Loop One Festival w Monachium **9.45** Boks: Tenshin Nasukawa – Takuma Inoue **10.50** Piłka nożna: Liga hiszpańska kobiet: Levante UD Femenino – FC Barcelona Femeni **12.55** Pełnosprawni **13.25** Hokej na lodzie: Superpuchar Polski: GKS Tychy – JKH GKS Jastrzębie **15.35** Piłka nożna: MŚ do lat 17 w Katarze **19.45** **(L)** Piłka nożna: LM UEFA: Arsenal FC – Bayern Monachium **23.20** Magazyn skrótowy LM UEFA: 5. kolejka fazy grupowej **1.20** Boks: Óscar Valdez – Ricky Medina

TV4 DV3 IT

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Łowcy skarbow. Kto da więcej **7.55** Bogaty dom – biedny dom **8.55** Policjantki i policjanci (202, 203) **10.55** Na ratunek 112 **11.55** Trudne sprawy **14.55** Ktoś tu kłamie? **16.55** Łowcy skarbow. Kto da więcej **18.00** Policjantki i policjanci (1367, 1368) **20.00** Uroczysko (207) **20.30** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (986) **21.30** Sprawiedliwi. Trójmiasto (103) **22.40** ******** Resident Evil: Retribution – horror Niemcy/Kan./USA/Fr./W. Bryt. 2012, reż. Paul W.S. Anderson **0.45** Interwencja

TV Trwam DV3 IT

10.00 Audycja Generalna Ojca Świętego **11.10** Mateczniki polskości **11.25** Jestem mamą **12.20** Kobiety wolności **13.00** Czerwony Dwór **13.30** Msza św. **14.30** Misja Szczecin-Kipsing **15.00** Brat Kalikst z Poczekajki **16.10** Na zdrowie **16.30** Mała Nellie od Świętego Boga **17.00** Po stronie prawdy **18.15** Rozmowy niedokończone **19.20** Opowieści biblijne... **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Przetrawiliśmy **22.30** Stanisław Kulon – świadek Sybiru

TV Puls DV3 IT

6.00 Nash Bridges (19, 20) **8.00** Kobra – oddział specjalny (14) **9.00** Unforgettable: Zapisane w pamięci (38) **10.00** Zbuntowany anioł (189, 190) **11.55** Wspaniałe stulecie (37, 38) **13.50** Lombard. Życie pod zastaw (662, 663) **15.50** Ranczo (26, 27) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (921, 922) **20.00** ******* Demeter: Przebudzenie zła – horror USA/W. Bryt./Kan./Indie/Niemcy 2023 **22.30** ******* Ja, Frankenstein – thriller USA/Australia 2014 **0.05** ******* Osada – thriller USA 2004

(DV3 IT) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

CZWARTEK 27 Listopada

TVP1

7.00 Msza święta na Jasnej Górze
7.30 Pełnia wiary **8.00** Serwis Info
8.20 Zaraz wracam (45) **9.00** Ranczo (19) **10.00** Komisarz Alex (35) **11.00** Ojciec Mateusz (6) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes, Agropogoda **12.40** To się oplaca **12.55** Pory roku w Ameryce: Jesień – serial dok. **14.00** Wichrowe wzgórze (306) – serial obyczaj. Turcja 2024

15.00 Serwis Info – magazyn
15.15 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.05 Dziedzictwo (760) – serial obyczaj. Turcja
17.00 Telexpress
17.30 Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny
18.10 Klan (4605)
18.45 Akcyjowa 38 (756) – serial obyczaj. Hiszpania

19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Zaraz wracam (46) – serial obyczaj. Polska
21.10 Ojciec Mateusz (437) – serial krym. Polska
22.10 Sprawa dla reportera
23.10 Ta, którą kocham – film dokumentalny Polska 2023 Daria uciekła przed piekłem dzieciństwa, które zgotowała jej matka alkoholiczka. Zaniedbywana i samotna, często głodowała. Szczęście odnalazła w nowym życiu w Meksyku.

0.50 Wykrywacz kłamstw
1.15 Profilerka Jastrzę (12) – serial krym.
2.15 Tajemnice zamrożonego jeziora – thriller USA 2020

★★★★ koniecznie ★★★ zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie (L) na żywo

TVP2

5.30 M jak miłość (1643) **6.25** Operacja zdrowie – magazyn **6.55** Barwy szczęścia (3265) **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn **11.45** Podróż po jeden uśmiech **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Miłość i nadzieja (339) – serial obyczaj. Turcja 2022 **14.05** Va banque – teleturniej Polska 2025 **14.35** Na sygnale (792) – serial obyczaj. Polska

15.00 Koło fortuny – extra
15.05 La Promesa – pałac tajemnic (280) – telenowela
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Miłość i nadzieja (340) – serial obyczaj. Turcja
18.15 Va banque – teleturniej
18.50 Jeden z dziesięciu
19.25 Barwy szczęścia (3265) – serial Polska

19.55 Domowe patenty
20.05 Barwy szczęścia (3266) – serial Polska
20.45 Ku'damm 63 (1) – serial Niemcy 2016 Jest Wigilia 1963 roku. Helga zaprasza do siebie rodzinę, lecz świąteczny nastrój psuje pasmo domowych katastrof, przypala się pieczeń, przezwraça się choinka. W końcu towarzystwo postanawia świętować w mieście.

21.45 Morderstwa w Chantilly *** – film krym. Francja 2023 Reż. Marjolaine de Lecluse, wyk. Bruno Todeschini, Elodie Frenck, Nathalie Richard
23.30 Rodzinka.pl (303)
0.10 Apocalypso – film USA/Meksyk/W. Bryt. 2006

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.30** Malanowski i Partnerzy – serial fabularno-dokumentalny **9.30** Trudne sprawy – serial fabularno-dokumentalny Polska 2020 **11.35** Gliniarze – serial fabularno-dokumentalny Polska 2024 **14.40** Dlaczego ja? (1514) – serial fabularno-dokumentalny Polska

15.50 Wydarzenia
16.15 Pogoda
16.20 Interwencja – magazyn
16.30 Na ratunek 112 (874)
17.00 Gliniarze (1150)

Sledztwo w sprawie postrzelonego mężczyzny prowadzi do dziwnego świadka, który mógł być celem snajpera. Natalia dostaje SMS od porwanego syna i podejrzewa, że to oszustwo.

18.00 Pierwsza miłość (4103) – serial Polska

18.50 Wydarzenia
19.15 Gość „Wydarzeń”
19.55 Milionerzy – teleturniej
20.30 Nasz nowy dom

Ekipa przeprowadzi remont domu zagrożonego wilgocią i szkodliwym działaniem eternitu. Mieszkają tam 16-letnia Mariola chorująca na mukowiscydozę oraz jej mama.

21.40 Przyjaciółki (314) – serial obyczaj. Polska

22.55 Zróbmy sobie wnuka *** – komedia Polska 2003 Reż. Piotr Wereśniak, wyk. Andrzej Grabowski, Małgorzata Kożuchowska

0.45 Wykolejona – komedia USA/Japonia 2015

TVN

5.00 Jak to jest zrobione? **5.40** Uwaga! **5.55** Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje: „Restauracja rodzinna”, Lubin **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje: Pizzeria „Vicenti”, Lublin – reality show Polska 2017 **13.55** The Floor – teleturniej Polska 2025 **14.35** Ukryta prawda (1521, 1522) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2023

16.50 Szpital św. Anny (13) Zosia wyznaje Filipowi, że Łukasz Wronski ją molestował. Zyta przyjmuje na oddział 20-latkę z nowotworem oka. Chłopak ma siostrę bliźniaczkę. Zyta nalega, aby dziewczyna pojawiła się na badaniach, bo możliwe, że też jest chora.

17.55 Detektywi (269)
19.00 Fakty
19.15 Uwaga! – magazyn
20.10 Doradca smaku
20.15 Na Wspólnej (4124) – serial Polska

20.55 The Floor – teleturniej
21.35 Kuchenne rewolucje – reality show

22.45 Nietykali – komediodramat *** Francja 2011

Reż. Olivier Nakache, Eric Toledano, wyk. François Cluzet, Omar Sy, Anne Le Ny Drobny złodziejczek wychodzi z więzienia i aby otrzymać prawo do zasiłku, szuka pracy. A całkowicie sparaliżowany milioner poszukuje pielęgniarki. Stworzą niezwykły duet...

0.55 Szczęśliwe święta – komediodramat USA 2014

TVN7

6.25 Szkoła **8.20** Ukryta prawda **11.25** W-11 Wydział Śledczy **12.55** Detektywi **14.55** Szpital św. Anny (65) **15.55** Sąd rodzinny **16.55** Sekrety życia **17.55** Zagadki losu **19.00** Ukryta prawda **20.00** *** Szeferowie-wrogowie II – komedia USA 2014, reż. Sean Anders, wyk. Jason Bateman, Charlie Day **22.35** *** W krzywym zwierciadle: Europejskie wakacje – komedia USA 1985, reż. Amy Heckerling, wyk. Chevy Chase **0.30** *** Margaux – horror USA 2022 **2.45** Żyjąc z potworem **3.40** Usterka **4.25** Fachowcy

TVP Kultura

9.00 Przedwiośnie (6) **10.05** **** Pan Tadeusz – film Pol./Fr. 1999 **12.50** Reżyserzy **13.50** Studio Kultura – niedziela z... **14.45** **** Czarny rumak – film przyg. USA 1979 **16.55** Noce i dnie (1) **18.00** Wydarzenie aktualne **18.35** Wstęp wolny **18.50** Rendez – vous z Mauricem Chevalierem **20.00** Hala odlotów **21.00** Wstęp do filmu **21.05** **** Blisko – dr. Belg./Hol./Fr. 2022, reż. Lukas Dhont, wyk. Eden Dambrine **23.00** Dzień z życia artysty **23.40** **** Fucking Bornholm – dr. Polska 2022

TVP Sport

8.50 Magazyn skrótów LM UEFA **10.50** (L) Futsal: MŚ kobiet: Polska – Maroko **12.55** Reportaż **13.20** (L) Piłka nożna: MŚ do lat 17 w Katarze: Mecze o 3. miejsce **15.35** Sportowe ABC **15.50** Zawody siłaczy: LM Strongman: Włochy **16.50** (L) Piłka nożna: MŚ do lat 17 w Katarze: Finał **19.15** Piłka nożna: LM UEFA: Arsenal FC – Bayern Monachium **21.15** Sportowy wieczór **22.00** Ring TVP Sport **23.00** Futsal: MŚ kobiet: Polska – Maroko **1.05** Koszykówka: Eliminacje MŚ mężczyzn: Turcja – Bośnia i Hercegowina

TV4

6.00 Łowcy skarbów. Kto da więcej **7.55** Bogaty dom – biedny dom **8.55** Policjantki i policjanci (204, 205) **10.55** Na ratunek 112 **11.55** Trudne sprawy **14.55** Ktoś tu kłamie? **16.55** Łowcy skarbów. Kto da więcej **18.00** Policjantki i policjanci (1368, 1369) **20.00** Uroczysko (208) – serial krym. Polska **20.30** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (987) – serial krym. Polska **21.30** Sprawiedliwi. Trójmiasto (104) – serial krym. Polska **22.40** *** Battleship: Bitwa o Ziemię – film przygod. USA/Jap. 2012 **21.20** Love Island. Wyspa miłości

TV Trwam

11.35 Przyroda i ludzie **12.20** Wykłady z kongresu: Katolicy a tożsamość Europy **13.05** Mateczniki polskości **13.30** Msza święta **14.35** Jezu, Ty się tym zajmij **15.00** Po stronie prawdy **16.10** Z wędką nad wodę... **16.35** Sól Ziemi **17.30** Odpowiedzialni za Kościół **18.15** Rozmowy niedokończonych **19.30** Każdy maluch to potrafi **19.45** Modlitwa z udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Głos serca (84)

TV Puls

6.00 Nash Bridges (20, 21) **8.00** Kobra – oddział specjalny (15) **9.00** Unforgettable: Zapisane w pamięci (39) **10.00** Zbuntowany anioł (191, 192) **11.55** Wspaniałe stulecie (38, 39) **13.50** Lombard. Życie pod zastaw (664, 665) **15.50** Ranczo (27, 28) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (922, 923) **20.00** *** Firmowa gwiazdka – komedia USA/Indie 2016 **22.10** *** Gorąca laska – komedia USA 2002 **0.05** *** Brud – komedia krym. W. Bryt./Niem./Szw./Belg./USA 2013

(L) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

PIĄTEK 28 Listopada

TVP1

7.00 Msza święta na Jasnej Górze
7.30 Agape blisko Ciebie **8.00** Serwis Info **8.20** Okrasa łamie przepisy **9.00** Ranczo (20) **10.00** Komisarz Alex (36) **11.00** Ojciec Mateusz (7) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes, Agropogoda **12.40** Magazyn rolniczy **12.55** Pory roku w Ameryce: Zima **14.00** Wichrowe wzgórze (307) – serial obyczaj. Turcja 2024

15.00 Serwis Info – magazyn
15.15 Reporterzy – magazyn
15.35 Gra słów. Krzyżówka
16.05 Dziedzictwo (761) – serial obyczaj. Turcja
17.00 Telexpress
17.30 Jaka to melodia?
18.10 Klan (4606)
18.45 Akcyjowa 38 (757) – serial obyczaj. Hiszpania

19.30 19.30
19.55 Pytanie dnia
20.30 Zaraz wracam (47) Walczak zostaje obudzony przez Fazę, który przekazuje mu złe wieści. Cały urząd postawiono na nogi z powodu groźnego wypadku.

21.10 Komisarz Alex (303) Sledztwo w sprawie zabójstwa legendarnego muzyka, który zginął w upozorowanym wypadku samochodowym, koncentruje się na trzech osobach. Inspektor Gancarz bada sprawę zniknięcia rodziny.

22.10 Nigdy nie mów nigdy ** – komedia Polska 2009 Reż. Wojciech Pacyna, wyk. Anna Dereszowska, Jan Wieczorkowski, Edyta Olszówka
0.05 Czarna śmierć (3)

TVP2

5.30 M jak miłość (1644) **6.20** Anna Dymna – spotkajmy się **6.55** Barwy szczęścia (3266) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.50** Tańcząca ze światem – serial dok. **12.30** Koło fortuny – teleturniej **13.15** Miłość i nadzieja (340) – serial obyczaj. Turcja 2022 **14.05** Va banque – teleturniej **14.35** Na sygnale (793) – serial obyczaj. Polska 2025

15.05 La Promesa – pałac tajemnic (281) – telenowela
16.00 Koło fortuny – teleturniej
16.35 Familiada – teleturniej
17.20 Miłość i nadzieja (341) Melis i Zeynep razem przygotowują tort rozwodowy. Bahar chce usunąć ciężę. Bulent przeprosza Ferayę i proponuje powrót do siebie.

18.10 Domowe patenty
18.20 (L) Piłka ręczna: MŚ kobiet w Niemczech i Holandii: 1. faza grupowa: Polska – Chiny

20.45 Postaw na milion
21.50 Tak to leciało! – teleturniej
22.45 Ośmiorniczka – film sensacyjny W. Bryt./USA 1983 Reż. John Glen, wyk. Roger Moore, Maud Adams Bond musi wyjaśnić tajemnicę śmierci agenta 009. Okazuje się, że jest ona związana z o wiele poważniejszą sprawą, która grozi zagładą świata. Tym razem przeciwnikami 007 są radziecki generał i przemysłowy biżuter. Jest też piękna agentka.

1.10 Wakacyjna terapia *** – komedia Francja 2018

Polsat

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.00** Halo tu Polsat – magazyn **11.30** Gliniarze: Toksyzna firma/ Więzień/ Zbrodnie przeszłości – serial fabularno-dokumentalny, wyk. Arkadiusz Krygier, Ewelina Ruczkaber **14.40** Dlaczego ja? (1515) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2025

15.50 Wydarzenia
16.20 Interwencja – magazyn
16.30 Na ratunek 112 (875)
17.00 Gliniarze (1151)

Adam i Olga zajmują się sprawą egzekucji dwóch dilerów. Sledztwo komplikuje się, gdy wychodzi na jaw, że podopieczna Adama z klubu judo może być zamieszana w handel narkotykami.

18.00 Pierwsza miłość (4104)
18.50 Wydarzenia
19.15 Gość „Wydarzeń”
20.00 Najmro – komedia sensacyjna Polska 2021 Reż. Mateusz Rakowicz, wyk. Dawid Ogrodnik, Jakub Gierszał, Masza Wągrocka

22.20 Szybcy i wściekli: Hobbs i Shaw – film sensacyjny USA/Japonia 2019 Reż. David Leitch, wyk. Dwayne Johnson, Jason Statham, Idris Elba Luke i Deckard muszą połączyć siły, aby zmierzyć się ze złoćnicą, który wskutek modyfikacji genetycznych stał się cyborgiem.

1.05 Niewidzialny – film sensacyjny USA 2005

TVN

5.00 Kto was tak urządził? **5.40** Uwaga! **5.55** Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje: Restauracja „Italian House”, Toruń **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje: Bar „Niebo w gębie i na talerzu”, Pabianice **13.55** The Floor – teleturniej Polska **14.35** Ukryta prawda (1523, 1524) – serial fabularno-dokumentalny Polska

16.50 Szpital św. Anny (14) Na oddział trafia 15-latek, którego Kaśka znalazła nieprzytomnego na ulicy. Po odzyskaniu przytomności pacjent twierdzi, że był przetrzymywany i skradziono mu pompę insulinową.

17.55 Detektywi (270)
19.00 Fakty
19.35 Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich
19.50 Uwaga! – magazyn
20.00 Diuna: Część druga *** – film przygodowy USA/Kanada/Arabia Saudyjska/Węgry/Włochy/Nowa Zelandia/Jordania/Gambia 2023 Reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Zendaya, Rebecca Ferguson

23.35 To – horror USA/Kanada 2017 Reż. Andy Muschietti, wyk. Bill Skarsgård, Jaeden Martell, Sophia Lillis W małym mieście Derry, co 27 lat zdarzają się tajemnicze wypadki, niewyjaśnione zaginięcia i morderstwa. Teraz nagle zaczynają znikać dzieci...
2.20 Skazana (7)

TVN7

6.25 Szkoła **8.20** Ukryta prawda **11.25** W-11 Wydział Śledczy **12.55** Detektywi **14.55** Szpital św. Anny (66) **15.55** Sąd rodzinny **16.55** Sekrety życia **17.55** Zagadki losu **19.00** Ukryta prawda **20.00** *** Dwa tygodnie na miłość – komedia rom. USA/Australia 2002, reż. Marc Lawrence, wyk. Sandra Bullock **22.15** Ślub od pierwszego wejrzenia **23.15** **** Sherlock Holmes – film krym. USA/Niem./W. Bryt./Australia 2009, reż. Guy Ritchie, wyk. Robert Downey Jr. **1.55** **** Grawitacja – film sf W. Bryt./USA 2013 **3.45** Usterka

TVP Kultura

9.00 Pan wzywał, Milordzie? (2) **10.05** Niepojęte **10.20** Wojciech Kilar – koncert muzyki filmowej **11.20** *** Niedzielne dzieci – dr. Polska 1977 **12.55** Rendez – vous z Mauricem Chevalierem **14.00** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **14.40** **** Pół żartem, pół serio – komedia USA 1959 **16.50** Teatr STU. Benefis Zbigniewa Wodeckiego **18.35** Kolekcja **19.00** Legendy opery **20.05** **** W petli rzycka i fantazji – dr. Jap. 2021 **22.15** Tygodnik kulturalny **23.15** **** Blisko – dr. 2022

TVP Sport

8.15 Piłka nożna: MŚ do lat 17 w Katarze: Finał **10.30** Wioslarstwo: MŚ w Szanghaju **12.00** Ring TVP Sport **12.55** Biatlon: PŚ: Podsum. sezonu **15.10** Futsal: MŚ kobiet na Filipinach: 3. kolejka grupy A: Polska – Maroko **17.15** Studio **17.40** (L) Piłka nożna: Mecze towarzyski kobiet: Polska – Słowenia **20.15** Studio **20.40** (L) Koszykówka: Eliminacje MŚ mężczyzn: Polska – Austria **23.00** Sportowy wieczór **23.40** Piłka ręczna: MŚ kobiet w Niemczech i Holandii: 1. kolejka grupy F: Polska – Chiny

TV4

5.30 Telezakupy TV Okazje **6.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show **7.55** Bogaty dom – biedny dom **8.55** Policjantki i policjanci (206, 207) **10.55** Na ratunek 112 **11.55** Trudne sprawy **14.55** Ktoś tu kłamie? **16.55** Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show **18.00** Policjantki i policjanci (1369, 1370) **20.00** Gwiazdy kabaretu **22.05** *** Ostatni rycerz – film przygod. W. Bryt./Korea Pd./USA/Czechy 2015, reż. Kazuaki Kiriyama, wyk. Clive Owen **0.30** STOP Drogówka **1.30** Love Island. Wyspa miłości **2.35** Interwencja

TV Trwam

10.15 Rozmowy niedokończonych **11.25** Głos Polski **11.35** Natura et Homo **12.20** Głos serca (84) **13.05** W gotowości **13.30** Msza św. **14.30** Drzwi do lasu **15.00** Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia **15.20** Mocni w wierze **16.10** Natura obiektywnie **16.40** Wykłady z kongresu: Katolicy a tożsamość Europy **17.30** Łączy nas historia **18.15** Westerplatte młodych **19.00** Warto zauważyć... **19.30** Brat Franciszek **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Jestem tylko woźnym

TV Puls

6.00 Nash Bridges (21, 22) **8.00** Kobra – oddział specjalny (16) **9.00** Unforgettable: Zapisane w pamięci (40) **10.00** Zbuntowany anioł (193, 194) **11.55** Wspaniałe stulecie (39, 40) **13.50** Lombard. Życie pod zastaw (666, 667) **15.50** Ranczo (28, 29) **18.00** Lombard. Życie pod zastaw (923, 924) **20.00** *** Cena powrotu – film sens. USA 2009 **22.00** *** Krocząc wśród cieni – film sens. USA 2014 **0.15** *** Prowokacja – film sens. USA 2005 **2.10** Lombard. Życie pod zastaw (657)

(L) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

★★★★ koniecznie ★★★ zdecydowanie tak *** możesz ** nie musisz * zdecydowanie nie (L) na żywo

SOBOTA 29 Listopada

TVP1 DVB-T

6.20 Balans bieli **7.00** Msza święta na Jasnej Górze **7.40** Rok w ogrodzie **8.05** Rok w ogrodzie extra **8.20** Pełnosprawni **8.55** Ranczo (21) **10.00** Komisarz Alex (37) – serial krym. **10.55** Ojciec Mateusz (8) – serial krym. **11.55** ★★★★★ 15:10 do Yumy – western USA 1957, reż. Delmer Daves **13.25** Dobre strony **14.25** Okrasa łamie przepisy

15.00 Rolnik szuka żony – reality show

16.05 Dziedzictwo (762) – serial obyczaj. Turcja

17.00 Teleexpress

17.35 Ojciec Mateusz (437) – serial krym. Polska

18.40 Jaka to melodia?

W ramach akcji charytatywnej zagrają Tamara Arciuch, Michał Biłgoraj, Bartek Kasprzykowski.

19.30 19.30

19.55 Pytanie dnia

20.00 Gala 200-lecia istnienia

Teatru Wielkiego – Opery Narodowej

Uroczysta gala z okazji 200-lecia Teatru Wielkiego – Opery Narodowej, celebrowana historią, sztuką i twórców jednej z najważniejszych instytucji kultury w Polsce.

22.15 Skok stulecia

★★★★ – film sensacyjny USA 2018. Reż. Christian Gudegast, wyk. Gerard Butler, Pablo Schreiber, O'Shea Jackson Jr.

0.45 Dziewczyna z tatuażem

★★★★ – film sensacyjny USA/Szwecja/Norwegia 2011

3.20 Sprawdzamy

★★★★ koniecznie ★★★★★ zdecydowanie tak ★★★ możesz ★★ nie musisz ★ zdecydowanie nie (L) na żywo

TVP2 DVB-T

5.10 Barwy szczęścia (3262, 3263) **6.25** M jak miłość (1891) **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn **11.10** Domowe patenty – felieton **11.30** Górna półka smaku – magazyn **12.10** Postaw na milion – teleturniej **13.05** Miłość i nadzieja (341) – serial obyczaj. Turcja 2022 **14.00** Familiada – teleturniej **14.35** Koło fortuny – teleturniej

15.15 Szansa na sukces. Opole 2026: Finał – show

17.15 Miłość i nadzieja (342) – serial obyczaj. Turcja

18.15 Va banque – teleturniej

18.45 Słowo na niedzielę: Potok, czuwanie i Darek – program religijny

19.00 Informacje kulturalne

19.25 Rodzinka.pl (303, 304)

Podczas kolacji Marek z Violą naśmiewają się z nowego związku Marysi. Kuba jest dziko zazdrosny o Sonię.

20.30 The Voice of Poland: Finał

– program rozrywkowy

23.35 Kręcisz mnie

★★★ – komedia romantyczna Francja/Belgia 2018. Reż. Franck Dubosc, wyk. Franck Dubosc, Alexandra Lamy, Gérard Darmon. Biznesmen i podrywacz, chcąc uwieść atrakcyjną opiekunkę osób niepełnosprawnych, udaje, że porusza się na wózku inwalidzkim. Sprawa się komplikuje, gdy zakochuje się w siostrze kobiety.

1.25 Apocalypso – film USA/Meksyk/W. Bryt. 2006

Polsat DVB-T

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.00** Halo tu Polsat – magazyn **11.30** Ewa gotuje – magazyn **12.05** Awantura o kasę – teleturniej Polska 2025 **13.15** ★★ Ja, szpieg – film sensacyjny USA/Węgry 2002, reż. Betty Thomas, wyk. Eddie Murphy, Owen Wilson, Famke Janssen, Malcolm McDowell

15.30 Chłopaki do wzięcia

Zuzia i Robert starają się odbudować związek podczas wypoczynku w Żwierzyńcu. Karina pod okiem Stefana uczy się chodzić na szpilkach, a Bartek i Mateusz rozmawiają nad jeziorem o kobietach.

16.30 Randka w ciemno

– reality show

17.30 Awantura o kasę

– teleturniej

18.50 Wydarzenia

19.15 Prezydenci i premierzy

– program publicystyczny

19.55 Kabaret na żywo. Młodzi i Moralni. Nad mętłą rzeką

– program rozrywkowy

21.55 Za szybcy, za wściekli

★★★ – film sensacyjny USA/Niemcy 2003

Reż. John Singleton, wyk. Paul Walker, Tyrese Gibson, Eva Mendes. Były policjant, uczestnik nielegalnych wyścigów zawodowych, wróci do pracy, jeśli pomoże schwytać przestępcę...

0.10 Królowa wojownik – dramat

★★★ USA/RPA/Irlandia 2022

TVN DVB-T

5.40 Uwaga! – magazyn **5.55** Ukryta prawda – serial fabularno-dokumentalny Polska **6.50** Kuchenne rewolucje: Bistro „Le Papillon Noir”, Katowice – reality show Polska 2017 **7.45** Dzień Dobry TVN – magazyn **11.25** Na Wspólnej (4121-4124) – serial obyczaj. Polska **13.10** MasterChef – show Polska 2025 **14.45** Studio Pucharu Świata

15.05 (L) Skoki narciarskie: PS mężczyzn w Ruce:

1. konkurs indywidualny na skoczni HS 142 – 1. seria

16.10 Studio Pucharu Świata

16.20 (L) Skoki narciarskie: PS mężczyzn w Ruce:

1. konkurs indywidualny na skoczni HS 142 – 2. seria

17.15 Studio Pucharu Świata

17.45 The Floor – teleturniej

18.20 Unboxing – Wielkie otwarcie – teleturniej

19.00 Fakty

19.45 Święta inaczej

★★★ – komedia Polska 2022

Reż. Patryk Yoka, wyk. Adam Zdrójkowski, Daria Widawska, Karol Dziuba. Gdy świat wali się na głowę, ratunkiem może być odkrycie zupełnie inaczej. A może nawet całe życie?...

22.10 Och, życie! – komedia romantyczna USA 2010

Reż. Greg Berlanti, wyk. Katherine Heigl, Josh Duhamel, Josh Lucas

0.30 Wszyscy moi przyjaciele

★★★ nie żyją – dramat kryminalny Polska 2020

TVN7 DVB-T

6.30 New Looney Tunes **6.45** ★★ Batman i Robin – film fantasy USA/W. Bryt. 1997 **9.20** Bez kompleksów **10.25** Ukryta prawda **11.25** Mówię Wam **12.40** Ukryta prawda **13.40** Zróbmy sobie dom **14.50** Detektywi **18.00** Bez kompleksów **19.00** Idź na całość **20.00** ★★★★★ Sherlock Holmes: Gra cieni – film sens. W. Bryt./USA 2011, reż. Guy Ritchie, wyk. Robert Downey Jr. **22.50** ★★★★★ Węhiu! czasu – film sf USA 2002, reż. Simon Wells, wyk. Guy Pearce **0.45** ★★★★★ Piekiełna zemsta – film sens. USA 2011 **3.05** Żyjąc z potworem **4.05** Fachowcy

TVP Kultura DVB-T

8.45 Wojciech Kilar – koncert muzyki filmowej **9.50** Legendy Paryża – opowieść o sztuce XIX wieku **10.50** ★★★★★ Johnny Guitar – western USA 1954 **13.05** Legendy opery **14.05** Wydarzenie aktualne **14.45** ★★★★★ Brunet wieczorową porą – kom. Polska 1976 **16.30** Tamte lata, tamte dni **17.05** ★★★★★ Pół żartem, pół serio – kom. USA 1959 **19.20** Dzień z życia artysty **20.00** Gala jubileuszowa 200 – lecia. Teatr Wielki – Opera Narodowa **22.15** ★★★★★ Blue Jasmine – komediodr. USA 2013

TVP Sport DVB-T

9.50 Koszykówka: Eliminacje MŚ mężczyzn: Polska – Austria **12.05** To zależy **12.45** Studio **13.10** (L) Biatlon: PS kobiet w Östersundzie: Sztafeta 4 x 6 km **15.15** Kto wygrał mecz **16.30** Studio **16.50** (L) Biatlon: PS mężczyzn w Östersundzie: Sztafeta 4 x 7,5 km **19.00** Studio **19.10** (L) Boks: Karol Wełter – Misto Abdulaev **23.00** Sportowy wieczór **23.45** Biatlon: PS kobiet w Östersundzie: Sztafeta 4 x 6 km **1.15** Boks: Damian Knyba – Joey Dawejko

TV4 DVB-T

5.30 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Łowcy skarbów. Kto da więcej – reality show **7.00** Galileo **11.05** #JesteśmyDlaDzieci **11.30** Miodowe lata (2, 21) **12.45** ★★★★★ Wielki mur – film fantasy USA/Chiny/Hongkong/Australia/Kan./Jap. 2016, reż. Yimou Zhang, wyk. Matt Damon, Pedro Pascal, Willem Dafoe **14.55** Policjantki i policjanci (1361-1365) – serial obyczaj. Polska **20.00** Sprawiedliwi – wydział kryminalny (984-987) – serial krym. Polska **0.00** Gwiazdy kabaretu **2.05** STOP Drogówka **3.15** Interwencja

TV Trwam DVB-T

11.00 Kropelka radości **12.20** Warto zauważyć... **12.50** Natura obiektywnie **13.30** Msza święta **15.00** Dzielnia niewiasta **15.15** Mateczniki polskości **15.30** Mieszkańcy w Bogu **16.10** Historia PL **17.00** Dom w serce wpisany **17.30** Przelamując bariery **18.15** Rozmowy niedokończony **19.30** Manna z nieba **19.45** Modlitwa z udziałem dzieci **20.00** Informacje **20.20** Różaniec **21.00** Apel Jasnogórski **21.40** Polski punkt widzenia **22.00** Warto być ojcem **22.15** Głos serca (111) **23.00** Odpowiedzialni za Kościół

TV Puls DVB-T

5.00 Dyzur **6.00** Unforgettable: Zapisane w pamięci (5) – serial krym. USA **7.00** Kobra – oddział specjalny (12, 13) – serial sens. Niemcy **9.00** Taki jest świat – magazyn **10.00** Lombard. Życie pod zastaw (658, 660, 662, 664, 666, 920-924) – serial obyczaj. Polska **20.00** ★★ Transporter: Nowa moc – film sens. Fr. 2015 **22.00** ★★★★★ Ultimatum – film sens. USA/Fr./Niemcy/Hiszp./Kan./Irl. 2023 **23.50** ★★ Reguły zabijania – film sens. USA 2022 **1.50** Dyzur **3.00** Taki jest świat

(DVB-T) stacje dostępne w naziemnej telewizji cyfrowej

NIEDZIELA 30 Listopada

TVP1 DVB-T

7.00 Msza święta na Jasnej Górze **8.00** Tydzień **8.15** Pielgrzymka Leona XIV do Turcji **11.45** Pielgrzymi Nadziei **12.10** Komisarz Alex (303) **13.10** Planeta Ziemia: Wody słodkie – serial dok. **14.25** ★★★★★ Cesarskie cięcie – komedia romantyczna Polska 1988, reż. Stanisław Moszuk, wyk. Alicja Migulanka, Renata Pękuł, Roman Kłosowski

16.05 Dziedzictwo (763) – serial obyczaj. Turcja

17.00 Teleexpress

17.35 Daję słowo. Maciej Orłowski: Magdalena Zawadzka

18.40 Jaka to melodia?

– teleturniej muzyczny

19.30 19.30

19.55 Pytanie dnia

20.25 Czarna śmierć (4)

Weronika rozpoczyna pracę w szpitalu polowym dla chorych na ospę, gdzie ratuje życie szeregowego Olka. Igor rozpoczyna wyścig z czasem. Władze chcą oskarżyć jego żonę o przyczynienie się do wybuchu epidemii.

21.25 Rolnik szuka żony

– reality show

22.25 EnergaCAMERIMAGE 2025 – 33. edycja Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych

22.45 Przepis na miłość – komedia romantyczna Francja/Belgia 2010

Reż. Jean-Pierre Améris, wyk. Benoît Poelvoorde, Isabelle Carré, Lorella Cravotta

0.15 Nigdy nie mów nigdy

★★ – komedia Polska 2009

TVP2 DVB-T

5.05 Barwy szczęścia (3266) **5.45** M jak miłość (1892) **6.45** Operacja zdrowie – magazyn **7.30** Pytanie na śniadanie – magazyn **10.25** Domowe patenty – felieton **10.30** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka – program edukacyjny **11.05** The Voice of Poland – program rozrywkowy **14.00** Familiada – teleturniej **14.35** Koło fortuny – teleturniej

15.20 (L) Piłka ręczna: Mistrzostwa Świata kobiet w Niemczech i Holandii: 1. faza grupowa: Polska – Tunezja

17.15 Zaślubiona (3) – serial obyczaj. Włochy 2022

18.20 Rodzinka.pl (304)

18.50 Niepewne sytuacje

19.10 Ośmiorniczka – film sensacyjny W. Bryt./USA 1983

Reż. John Glen, wyk. Roger Moore, Maud Adams

21.30 Muzyka na dobry wieczór: Anna Wyszkoni

22.35 Gdzie jesteś Mały Książę – Ryszard Poznakowski – program muzyczny

23.30 Dwunastu odważnych

★★★ – film USA 2018

Reż. Nicolai Fuglsig, wyk. Chris Hemsworth, Michael Shannon, Michael Peña. Po zamachach z 11 września 2001 roku Amerykanie wysyłają do Afganistanu oddział specjalny. Żołnierze muszą pokonać nie tylko nieufność i bariery kulturowe, ale także nauczyć się przetrwania w pustynnych realiach.

1.50 Będziemy mieszkać razem (5)

Polsat DVB-T

5.25 Telezakupy TV Okazje – program reklamowy **6.00** Nowy dzień – magazyn **8.00** Halo tu Polsat – magazyn **11.00** Garfield – film animowany USA/W. Bryt./Hongkong 2024, reż. Mark Dindal, wyk. Chris Pratt **13.20** ★★★★★ Karate Kid – film przygodowy USA/Chiny 2010, reż. Harald Zwart, wyk. Jaden Smith, Jackie Chan, Taraji P. Henson

16.15 Nasz nowy dom

Ekipa przeprowadzi remont domu zagrożonego wilgocią i szkodliwym działaniem etemitu. Mieszkają tam 16-letnia Mariola chorująca na mukowiscydozę oraz jej mama.

17.30 Awantura o kasę

– teleturniej

18.50 Wydarzenia

19.35 Państwo w państwie

– program publicystyczny

20.00 Duchy w Wenecji

★★★ – film kryminalny USA/W. Bryt./Włochy 2023

Reż. Kenneth Branagh, wyk. Kenneth Branagh, Michelle Yeoh, Jamie Dornan

22.15 Dorwać byłą – komedia romantyczna USA 2010

Reż. Andy Tennant, wyk. Jennifer Aniston, Gerard Butler, Christine Baranski. Były policjant, obecnie łowca nagród, dostaje zlecenie na byłą żonę, znaną dziennikarkę. Problem w tym, że wykryła ona korupcję w policji i obojgu grozi niebezpieczeństwo...

0.45 Poranek kojota – komedia

★★★ Polska 2001

TVN DVB-T

5.05 Jak to jest zrobione? **5.45** Uwaga! **6.00** Batwheels – serial animowany **6.15** Ukryta prawda **7.10** Magda gotuje Internet **7.45** Dzień Dobry TVN **11.30** Napad na Luwr **12.30** Co za tydzień **13.15** Bitwa o gości – reality show Polska **14.25** Studio PS **14.50** (L) Skoki narciarskie: PS mężczyzn w Ruce: 2. konkurs indywidualny na skoczni HS 142 – 1. seria

15.55 Studio Pucharu Świata

16.05 (L) Skoki narciarskie: Puchar Świata mężczyzn w Ruce: 2. konkurs indywidualny na skoczni HS 142 – 2. seria

16.55 Studio Pucharu Świata

17.20 The Floor – teleturniej

17.55 Kuchenne rewolucje: Marklowice Górne – Przystań na Kępcze – reality show

19.00 Fakty

19.45 LEGO Masters. Kierunek Polska – program rozrywkowy

20.55 Vabank – komedia kryminalna na Polska 1981

Reż. Juliusz Machulski, wyk. Jan Machulski, Leonard Pietraszak, Witold Pyrkosz

23.10 Diuna: Część druga – film

★★★★ przygodowy USA/Kanada/Arabia Saudyjska/Węgry/Włochy/Nowa Zelandia/Jordania/Gambia 2023

Reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Zendaya, Rebecca Ferguson

2.30 Superwizjer

3.10 Szpital św. Anny (59)

4.15 Uwaga! – magazyn

TVN7 DVB-T

6.30 New Looney Tunes **6.45** Zróbmy sobie dom **7.50** ★★★★★ W krzywym zwierciadle: Witaj Święty Mikołaju! – komedia USA 1989 **9.55** Unboxing – Wielkie otwarcie **10.30** Ukryta prawda **13.30** Detektywi **15.35** ★★ Agencie, podaj łapę – komedia USA/Australia/Kan. 2001 **17.40** ★★★★★ Piotruś: Wyprawa do Nibylandii – film USA/W. Bryt./Australia 2015, reż. Joe Wright **20.00** ★★★★★ Interstellar – film sf USA/W. Bryt./Kan. 2014, reż. Christopher Nolan, wyk. Matthew McConaughey **23.25** ★★★★★ Małe rzeczy – thriller USA 2021

TVP Kultura DVB-T

9.25 Modlitwa w kamieniu **10.05** Wielcy mistrzowie malarstwa **11.10** Wstęp wolny **11.25** Pan wzywał, Milordzie? (2) **13.00** Muzyka w zabytkach **14.00** W poszukiwaniu dobrego filmu **14.40** ★★★★★ Zabawna buzia – komedia USA 1957 **16.35** Dobry tytuł **17.15** Studio Kultura – niedziela z... **18.05** Muzyka na dobry wieczór **19.10** Sopot 2003 na bis **20.00** ★★★★★ Powrót Różowej Pantery – komedia USA/W. Bryt. 1975 **22.00** Moje życie w Rolling Stonesach **23.15** Wanderer to Wonder **23.30** Tego się nie robi kotu

TVP Sport DVB-T

JESIENNA MAJÓWKA NA LEWYM L4

Jesteśmy tytanami pracy, ale... tylko za granicą. W Polsce mamy „fenomen społeczny”, towarzyszący długim weekendom, jak ostatnio z 11 listopada. Lewe L4 i cztery dni laby.

Agnieszka Domka-Rybka

Wygłąda na to, że jesteśmy wzorem wydajności i jakości pracy, ale pod warunkiem, że... wyjedziemy za chlebem do innego kraju. Krążą nawet takie anegdoty o naszych „złoty rączkach”: „Co trzeba, to się zrobi, pan tylko mówi, co chcesz. Remont mieszkania, pralka do naprawy, a może potrzeba postawić nową ścianę? Czego tylko sobie życzysz, kierownik”. Dlaczego nie potrafimy tak dobrze pracować u siebie? Jesteśmy za to bardzo kreatywni na zwolnieniach lekarskich - jeden z mieszkańców regionu naprawiał na chorobowym ogrodzenie swojej posesji, a jak wpadł, tłumaczył, że „praca na świeżym powietrzu pomaga mu w walce ze stresem”.

Wielu naszych rodaków żyje w Irlandii - to jeden z najpopularniejszych krajów, w którym nasi zdomowili się na dobre. Według różnych szacunków, w zeszłym roku liczba Polaków wynosiła tam około 114-120 tysięcy. Do niedawna byliśmy największą mniejszością narodową na Zielonej Wyspie, ale od czasu wybuchu wojny na Ukrainie, więcej jest obywateli tego państwa.

Oczywiście, nie zmienia to faktu, że cała rzesza Polaków nie tylko musi tam gdzie mieszkać, ale i zarabiać. Jak nas postrzegają irlandzcy pracodawcy?

- Oceniają nas bardzo dobrze, że jesteśmy pracownicy, solidni, uczciwi. Często mamy lepsze kwalifikacje niż osoby, z którymi wykonujemy te same obowiązki i przeważnie także od samych Irlandczyków - mówi Justyna, Polka pochodząca z Torunia, obecnie zatrudniona w irlandzkim urzędzie pracy, od 20 lat mieszkająca w Dublinie.

Nie tylko w Irlandii, ale również w wielu innych krajach, jak m.in. w Wielkiej Brytanii, Niemczech, Holandii, Szwecji czy Norwegii, krajanie

z Polski są oceniani jako pracownicy i także np. bardziej elastyczni niż lokalna siła robocza. W ankietach o cudzoziemcach pojawia się przekonanie, że Polacy chętnie wykonują mniej atrakcyjne prace, na które miejscowi nie zawsze się zgadzają. Nasi szybko zdobywają doświadczenie, uczą się języka i rozwijają kompetencje, co poprawia ich pozycję zawodową. Są nawet badania, które wskazują, że w pewnym momencie zaczęli zarabiać więcej niż m.in. Brytyjczycy.

„Panie Kowalski, tutaj pracuje się do 15.00, a nie do nocy”

Swego czasu krążył taki dowcip o Polaku w Niemczech:

- Panie Kowalski, u nas pracuje się od 7.00 do 15.00!

- A ja myślałem, że od świtu do nocy, jak reszta. Bo reszta Polaków przyszła do pracy pół godziny wcześniej i wychodziła pół godziny później. Przecież Polak się nie obija.

A to już prawdziwa historia o Polaku w Norwegii.

- Jak to możliwe, że naprawiłeś wszystko w jeden dzień, a Norwegowie robią to w tydzień?

- Bo ja nie mam czasu kawy pić, od roboty tutaj jestem.

Podobno Norweg po tym wydarzeniu przestał pić kawę w pracy.

Wygłąda na to, że jesteśmy wzorem wydajności i jakości pracy, ale pod warunkiem, że... wyjedziemy za granicę. Nie potrafimy tak dobrze pracować u siebie.

Jak wygląda wydajność pracy Polaków na tle Europy? Takie dane zbiera unijny Eurostat. W 2024 r. Polacy, z jednej strony, pracowali znacznie dłużej niż średnia w UE (38,9 godz. w tygodniu w porównaniu do 36 godzin), to ich efektywność była niższa, o czym świadczy niższe PKB na jednego mieszkańca w porównaniu ze średnią unijną. Wskaźniki efektywności pracy rosną,

Za granicą, jak tutaj w Dublinie, Polacy cieszą się opinią pracowitych i solidnych. Często mają wyższe kwalifikacje od innych cudzoziemców i chętnie zdobywają nowe.

ale są nadal niższe niż w krajach zachodnich, co sugeruje potrzebę inwestycji w innowacyjność i rozwój kompetencji, mimo silnego rynku pracy i w miarę niskiego bezrobocia (choć rośnie).

Za to jesteśmy niechlubnymi mistrzami w braniu lewych L4.

Prawie co trzeci Polak był przynajmniej raz na „udawanym” zwolnieniu. Trzy na cztery z nich wystawił lekarz NFZ - takie wnioski płyną z najnowszego badania „Lewe zwolnienia lekarskie” serwisu kariery LiveCareer.pl. U 68 proc. osób nieobecność trwała nie dłużej niż tydzień.

Najczęściej kłamią mężczyźni oraz osoby do 25. roku życia (w obu tych grupach odpowiedź twierdzącą wybrało 40 proc.). Lewe L4 są na: potrzebę odpoczynku (35 proc.), problemy rodzinne (14 proc.), złe relacje z szefem (14 proc.) oraz strach lub stres spowodowany obowiązkami w pracy (10 proc.).

Także niektórzy mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego wykorzystują L4 raczej nie na leczenie, skoro są zdrowi - mamy najnowsze dane.

- Od stycznia do września 2025 roku oddziały ZUS w Bydgoszczy i Toruniu prze-

prowadziły ponad 21,2 tys. kontroli zwolnień lekarskich. Efekt? Wstrzymano wypłatę 1,2 tys. zasiłków chorobowych o łącznej wartości ponad 2,2 mln zł - informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w Kujawsko-Pomorskiem. - Dodatkowo obniżono świadczenia po ustaniu zatrudnienia o 9,4 mln zł, co oznacza, że do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wróciło łącznie 11,7 mln zł.

Tegoroczne kontrole L4 w tym regionie pokazały, że część ubezpieczonych traktuje chorobowe jako okazję do dodatkowego zarobku lub wypoczynku w ciepłych krajach.

Bydgoski ZUS wysłedził liczne przypadki niewłaściwego wykorzystywania zwolnień. Podczas jednej z kontroli okazało się, że pracownik uzdrowiska, mimo orzeczonej niezdolności do pracy, uczestniczył w posiedzeniach rady nadzorczej. Inna osoba była w biurze przy biurku i tłumaczyła, że nie pracuje, a jedynie przegląda strony internetowe. Swoją obecność w firmie wyjaśniała tym, że jest to również jej miejsce zamieszkania. Jedna z ubezpieczonych osób w czasie zwolnienia wzięła udział w wycieczce na Cypr, zorganizowanej przez pracodawcę z pieniędzy Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Zdarzył się też przypadek mężczyzny, który w okresie chorobowego prowadził imprezy okolicznościowe jako konferansjer i DJ oraz zamieszczał w internecie materiały promujące swoją działalność.

Z kolei kontrole toruńskiego oddziału ZUS zdemaskowały mężczyznę, który w trakcie zwolnienia lekarskiego ogłaszał w portalach internetowych, że wykonuje okolicznościowe sesje zdjęciowe, w tym plenerowe, podczas ślubów, wesel i innych imprez. Inny mężczyzna, korzystając ze zwolnienia, naprawiał ogrodzenie swojej posesji i tłumaczył, że praca na świeżym powietrzu pomaga mu w walce ze stresem. Zdarzył się również przypadek osoby, która w czasie chorobowego zorganizowała i wzięła udział w przyjęciu typu baby shower. Kolejny „chory”, pobierający świadczenie rehabilitacyjne w związku z chorobą kręgosłupa, wybrał się samochodem jako kierowca na lotnisko oddalone o 300 kilometrów od miejsca zamieszkania, aby odebrać członka rodziny.

Jednak ta kontrola zszokowała nawet ZUS - dotąd to najbardziej osobliwy przypadek

w kraju, który miał miejsce na Pomorzu. Właściciel zakładu pogrzebowego był w pracy, a na widok inspektorek ZUS schował się do trumny. Jak później relacjonowały urzędniczki, zdradził go kaszel. W pierwszej chwili przeżyły szok, czemu trudno się dziwić.

Jeden dzień wolny i krótkie wakacje

Kombinować to Polacy potrafią. I tak np. w tym roku Święto Niepodległości przypadło we wtorek, więc dla niektórych poniedziałkowe L4 stało się przepustką do małej „jesiennej majówki” między 9 a 12 listopada. Wystarczył jeden dobrze „wstawiony” dzień wolny, by stworzyć krótkie wakacje.

Ci, którzy nie mają już urlopu, coraz częściej sięgają po krótkie L4.

- „Mostkowanie”, czyli łączenie zwolnieniem chorobowym dni ustawowo wolnych od pracy, to zjawisko, które wraca jak bumerang - komentuje Mikołaj Zajac, prezes Conperio, polskiej firmy doradczą zajmującą się problematyką L4. - Nasi rodacy wykazują się ogromną kreatywnością: jedni „leczą się” w górach lub nad morzem, inni podczas kontroli zastawani są przy pracach remontowych, w ogrodzie czy na zakupach. To swoisty fenomen społeczny, który od kilku lat obserwujemy regularnie przy okazji długich weekendów.

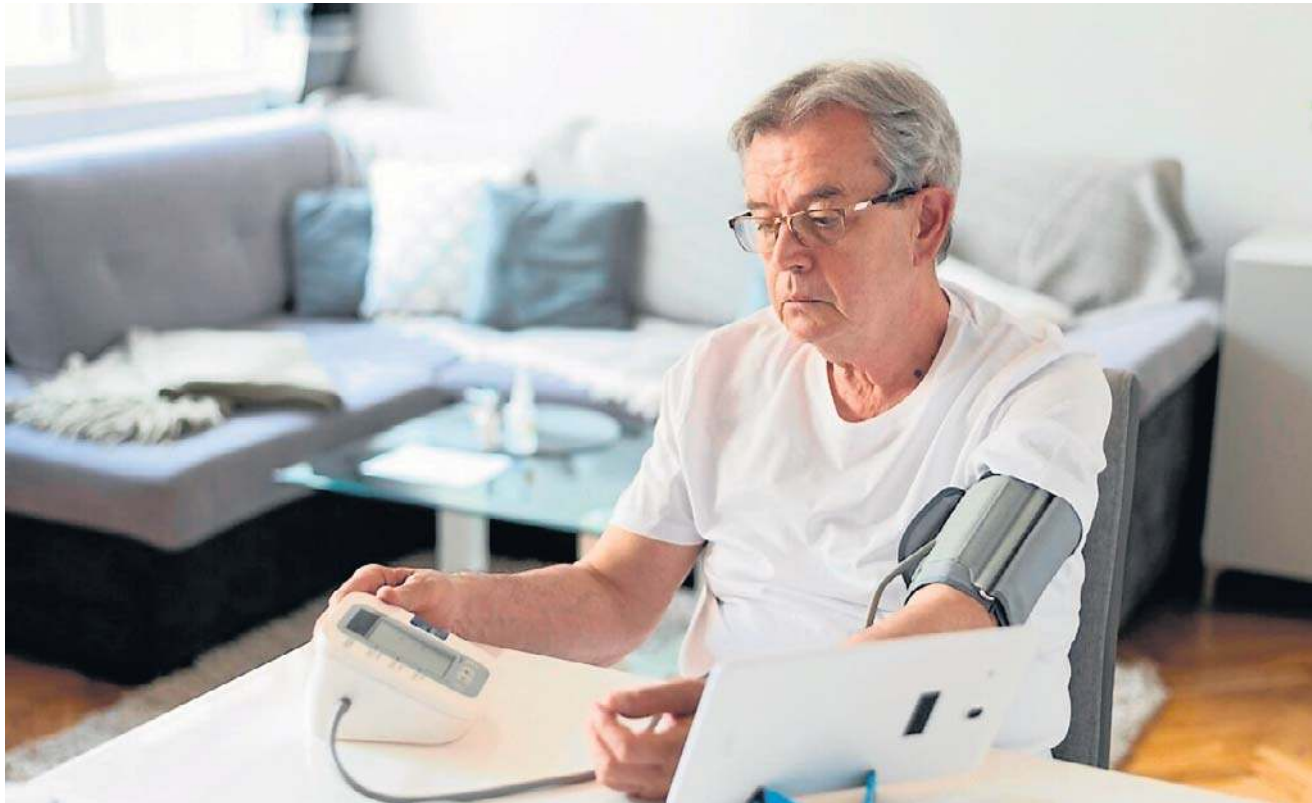
Według danych Conperio, aż 34 proc. zwolnień lekarskich w Polsce nosi znamiona nadużyć. W ubiegłym roku Polacy pobrali 27,4 mln zaświadczeń o czasowej niezdolności do pracy, co przełożyło się na 290 mln dni absencji - o 2,8 mln dni więcej niż rok wcześniej.

- Czy Polacy w Irlandii też tak chorują? - pytam Justynę.

- Nie, na pewno nie! Albo chorujesz, albo pracujesz i zarabiasz. Podobno w Polsce, gdy kobieta zachodzi w ciążę, często z automatu bierze zwolnienie lekarskie i to nawet jak nie jej nie jest. A w Irlandii? W piątek byłam w pracy, a w sobotę po południu urodziłam córkę. I nie ma w tym tutaj nadzwyczajnego, bo to jest tutaj normalna sytuacja. ©©

JEDNA KONTROLA ZSZOKOWAŁA URZĘDNICZKI ZUS. WŁAŚCICIEL ZAKŁADU POGRZEBOWEGO SCHOWAŁ SIĘ DO TRUMNY, ALE ZDRADZIŁ GO... KASZEL.

Wahania ciśnienia przyczyną demencji? Mózg cierpi, gdy ciśnienie ciągle skacze

Badania naukowe dowodzą, że stabilizacja ciśnienia krwi może zapobiec rozwojowi demencji.

Monika Górska
monika.gorska@polskapress.pl

Szybkie wahania ciśnienia krwi mogą prowadzić do wczesnych symptomów degeneracji mózgu u osób starszych, mimo iż ogólne ciśnienie pozostaje dobrze kontrolowane i jest w normie.

Badania przeprowadzone przez naukowców z University of Southern California wskazują na związek między zmiennością ciśnienia krwi a uszkodzeniem mózgu. „Dynamiczna niestabilność” ciśnienia krwi, obserwowana w krótkich odstępach czasu, jest powiązana z utratą tkanki mózgowej w obszarach odpowiedzialnych za pamięć i funkcje poznawcze.

Profesor gerontologii i medycyny w USC Leonard Davis School, starszy autor badania Daniel Nation zauważył, że nawet przy prawidłowym średnim ciśnieniu krwi zmienność między uderzeniami serca może obciążać mózg.

- Te wahania z chwili na chwilę wydają się związane z tymi samymi rodzajami zmian w mózgu, które obserwujemy we wczesnej neurodegeneracji - powiedział Daniel Nation.

To nowe podejście pokazuje, że różnice między uderzeniami serca mogą być równie istotne jak ogólne wartości ciśnienia. Chociaż od lat wiemy, że wysokie ciśnienie krwi zwiększa ry-

zyko demencji, najnowsze badania skupiają się na nowym, cichym zagrożeniu: zmienności ciśnienia krwi. Dowody sugerują, że to właśnie gwałtowne wahania - gdy ciśnienie wzrasta i spada w krótkim czasie - mogą obciążać małe naczynia krwionośne w mózgu i upośledzać stały przepływ krwi. To odkrycie zmienia podejście do profilaktyki demencji.

Zmienność ciśnienia krwi, jak mówi Daniel Nation, „nie jest statyczna, stale dostosowuje się do potrzeb organizmu”. Jednak w miarę starzenia się ta regulacja może być mniej dokładna, co prowadzi do przedwczesnego starzenia naczyń krwionośnych i potencjalnego uszkodzenia mózgu. Te nadmierne wahania mogą zmniejszać zdolność naczyń do dostarczania stałego przepływu krwi, obciążając małe naczynia w mózgu.

Badanie wykorzystało średnią rzeczywistą zmienność oraz wskaźnik sztywności tętnic do oceny „dynamicznej niestabilności ciśnienia krwi”. Badanie obejmowało 105 osób, których zmienność ciśnienia była monitorowana w krótkich odstępach, co dostarczyło nowych wglądów w sposób, w jaki ciśnienie krwi może wpływać na zdrowie mózgu.

Badanie wykazało, że osoby z wysokim stopniem zmienności ciśnienia krwi i sztywności tętnic mają mniejszą objętość hipokampa i kory śródwęchowej,

kluczowych obszarów mózgu odpowiedzialnych za uczenie się i pamięć. Co więcej, te same osoby miały wyższe poziomy neurofilamentów lekkich (NfL), co wskazuje na uszkodzenie komórek nerwowych.

To sugeruje, że zmienność ciśnienia krwi może być kluczowym czynnikiem ryzyka dla zdrowia mózgu, niezależnie

WARTO WIEDZIEĆ

Przepis na prawidłowe ciśnienie krwi

Na utrzymywanie ciśnienia na właściwym poziomie znaczący wpływ ma przede wszystkim styl życia oraz aktywność fizyczna. - Stosując szeroką gamę ćwiczeń lub czynności, takich jak ćwiczenia cardio, rozciągające, związane z postawą ciała, a także wymagające zaangażowania psychicznego, emocjonalnego i dotyczące duchowości, można naprawdę osiągnąć wiele korzyści dla ciała. Obejmuje to zmniejszenie stresu, większą jasność umysłu, lepszy wskaźnik masy ciała, niższy poziom cholesterolu, lepszą tolerancję glukozy i utrzymanie ciśnienia krwi na prawidłowym poziomie - zaznacza kardiolog, dr Rigved V. Tadvalkar.

od ogólnych wartości. Zmiany te były bardziej widoczne po lewej stronie mózgu, co potwierdza wcześniejsze badania o większej podatności lewej półkuli na uszkodzenia.

Dzięki tej nowej wiedzy możliwe będzie opracowanie nowych strategii zapobiegania chorobom neurodegeneracyjnym, takim jak różne rodzaje demencji. - Tradycyjnie koncentrowaliśmy się na obniżaniu średnich wartości ciśnienia krwi. Jednak to badanie sugeruje, że powinniśmy również zwracać uwagę na to, jak stabilne jest ciśnienie krwi w danej chwili. Zmniejszenie tych wahań może pomóc chronić mózg, nawet u osób, których średnie odczyty wyglądają dobrze - powiedział Trevor Lohman, adiunkt neurologii i geriatrici na Uniwersytecie Południowej Kalifornii oraz pierwszy autor badania.

Możliwe interwencje obejmują zmiany w stylu życia, takie jak regularne ćwiczenia, odpowiednie zarządzanie stresem oraz dostosowanie godzin przyjmowania leków, co może przyczynić się do spowolnienia starzenia się mózgu i zmniejszenia ryzyka demencji.

- Nasze wyniki podkreślają, jak ściśle powiązane są serce i mózg. Utrzymanie stałego, prawidłowego przepływu krwi może być jednym z najlepszych sposobów wspierania zdrowia mózgu w miarę starzenia się - zaznaczył Lohman. ©

AUTOREKLAMA

strefa
BIZNESU.pl

Know-how
w dobrym biznesie

strefabiznesu.pl

REKLAMA

0011432798

Czarny Bór, 14.11.2025 r.

Wójt Gminy Czarny Bór

ogłasza

II przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w obrębie Borówno, gmina Czarny Bór, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka: - nr 142/2 o pow. 0,1737 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu prowadzona jest księga wieczysta nr SW1W/00074498/5, stanowiącej własność gminy Czarny Bór.

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wsi Czarny Bór i Borówno - obszar „A”, uchwalonym przez Radę Gminy Czarny Bór uchwałą Nr X/44/2011 z dnia 17 października 2011 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 stycznia 2012 r., poz. 93, działka nr 142/2 znajduje się w jednostce terenowej oznaczonej na rysunku planu symbolami:

- 37MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- 7KDD - tereny dróg publicznych - droga dojazdowa.

Nieruchomość posiada dostęp do drogi publicznej

Cena wywoławcza działki nr 142/2 wynosi 93.364,00 zł + podatek VAT w stawce 23%.

Termin i miejsce przetargu: Przetarg odbędzie się w dniu 15.01.2026 r. o godzinie 9⁰⁰ w siedzibie Urzędu Gminy w Czarnym Borze przy ul. Głównej 18 - sala nr 5.

Wysokość wadium, forma, termin i miejsce jego wniesienia: Wadium w pieniądzu w wysokości 12.000,00 zł należy wpłacić na rachunek Gminy Czarny Bór nr 67 8359 0001 0023 7158 2000 0006 Bank Spółdzielczy, nie później niż do dnia 12.01.2026 r.

Za dokonanie wpłaty uznaje się dzień wpływu środków na rachunek bankowy Gminy Czarny Bór.

Ogłoszenie o przetargu zostanie opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Czarnym Borze (www.bip.czarny-bor.pl).

REKLAMA

0011435531

REKLAMA

0011431233

Wójt Gminy Czarny Bór informuje,

że na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Czarnym Borze wywieszono ogłoszenie w sprawie zatwierdzenia wykazu nr 45/2025 nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy na cele nierolne w drodze bezprzetargowej, na okres 3 lat.

Kupię

ciągniki, przyczepy, maszyny rolne.

Tel. 535 135 507

REKLAMA

0011244350

ZŁOMOWANIE POJAZDÓW
tel. 600 609 606

Wszystkie formalności załatwiamy na miejscu
Płatność gotówką od ręki
Wydajemy zaświadczenie o demontażu
Odbieramy własnym transportem

Stacja demontażu pojazdów | Czarkowo 16 | 64-125 Poniec

